

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
 ORGAAN VOOR DE MEDEDELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
 UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

18^e JAARGANG

WOENSDAG 30 AUGUSTUS 1933

No. 922

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

*Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-
 Voorzitter; C. H. van der Lecuw, Penningmeester; Mr. W.
 M. van Lanschot; Mr. L. J. A. Trip; E. D. van Walree.
 Directeuren: Prof. Mr. F. de Vries; Prof. Dr. N. J. Polak;
 Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Directeur-Secretaris.*

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

*Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
 Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
 Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen;
 Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbuis; Jan Schilthuis;
 Prof. Mr. F. de Vries.*

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

29 AUGUSTUS 1933.

De wisselmarkt was de laatste dagen weder zeer bewogen. Het steeds maar aanhouden van de geruchten over inflatie in Amerika heeft, ondanks de tegenspraak van hooger hand, den Dollarkoers beïnvloed. Van 1.81 is de koers op 1.69 gekomen. Gisteren was de notering beter, omdat men in de door den leider der Engelsche circulatiebank gevoerde besprekingen weder een lichtpunt zag; het slot was ca. 1.74½. Ook Ponden lagen zeer aangeboden, vooral voor Nederlandsche, Fransche, Belgische en Zwitsersche rekening. Men schijnt veel kortlopende beleggingsposities te hebben doen afloopen om deze te vervangen voor meer veilige waarden; naar men zegt ook wel in goud. Hier te lande is echter van een vraag naar goud voor beleggingsdoeleinden van eenigen omvang echter niets te bespeuren. Van 8.18 is de Pondenkoers op 7.92 gekomen; aanvankelijk scheen het, of ook hier gisteren een iets gunstiger stemming te bespeuren was. Ter beurze werd voor 7.97 afgedaan. Later in den middag kwam er weder groot aanbod, waardoor de koers tot op 7.90 inzakte. De \$/£ koers liep van 4.50 op 4.62 terug, doch sloot op 4.56. Marken bleven eerder gezocht; 59.——59.06. Registermarken lagen daarentegen aangeboden en liepen eenige punten achteruit. Fransche Francs werden, zooals te begrijpen valt, gezocht en verbeterden van 9.69⁷/₈ tot 9.71½; zoo ook de Zwitsersche Franc, die van 47.81 tot 47.97 kon opkomen. Belga's veranderden maar weinig: 34.58—34.60. Lires werden gezocht en kwamen van 13.03 op 13.10. Peseta's schommelden rond de 20.70. De Scandinavische koersen ondervonden den invloed van het flauwe Pond; Kopenhagen noteerde tenslotte 35.35, Oslo 39.80 en Stockholm 40.80. Finsche Marken ca. 3.51. De Canadeesche Dollar liep ongeveer met den Amerikaanschen Dollar mee: 1.71—1.62—1.64.

Op de termijnmarkt was niet veel verandering waar te nemen; één- en drie-maands Ponden noteerden tenslotte $\frac{5}{8}$ en $2\frac{1}{2}$ c. agio; Dollars op deze termijnen $\frac{1}{2}$ en $1\frac{1}{2}$ p. disagio.

Op de termijnmarkt was niet veel verandering waar tegenover heel moeilijk iets te krijgen was, vooral omdat de prijzen in Londen voor onze markt te hoog uitkwamen. Baren noteerden hier $f 1.647\frac{1}{2}$ à $f 1.648$,

Eagles werden gezocht en verbeterden tot 2.50¼. Sovereigns ca. 12.20. * *

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de post binnenlandsche wissels te zijn afgenomen met $f 606.000$; de beleeningen stegen daarentegen met ruim $f 1$ miljoen. In de posten papier op het buitenland en diverse rekeningen onder de activa der Bank kwamen geen wijzigingen van beteekenis. 's Rijks schatkist blijkt een voorschot opgenomen te hebben van $f 3,4$ miljoen, na de vorige week nog $f 13,5$ miljoen tegoed in rekening-courant te hebben gehad. De goudvoorraad is met $f 10,8$ miljoen vermeerderd; de voorraad zilver nam met $f 309.000$ af.

Onder de passiva der Bank blijkt de biljettencirculatie met $f 10,8$ miljoen te zijn uitgebreid. De saldi in rekening-courant van anderen stegen met $f 17,4$ miljoen, zoodat, de reeds vermelde daling van het tegoed van het Rijk in aanmerking genomen, het totaal der saldi in rekening-courant met $f 3,8$ miljoen steeg. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt $f 4,7$ miljoen meer dan de vorige week; het dekkingspercentage staat onveranderd op nagenoeg 81 pCt. * *

De daling van den rentevoet is deze week tot staan gekomen. Zelfs was er na het bekend worden van de toewijzing op het schatkistpapier eenige vermindering in het aanbod van geld te bespeuren; althans waren geldgevers iets meer terughoudend voor particulier disconto. Aanvankelijk kon men voor $\frac{5}{8}$ of $\frac{11}{16}$ pCt. gemakkelijk plaats; na de toewijzing moest echter meermalen $\frac{1}{4}$ pCt. worden toegestaan. Callgeld noteerde weder $\frac{1}{4}$ pCt. zonder veel plaatsingsmogelijkheid. De prolongatierente was nominaal 1 pCt.

De toewijzing op het schatkistpapier kon tot een belangrijk lager rentepercentage worden doorgevoerd dan de vorige maand. Toch was de rente hooger, vooral voor de biljetten, dan men aanvankelijk verwacht had in verband met wat kort te voren in schatkistpapier verhandeld was.

Ingeschreven werd in totaal voor $f 116.658.000$. Toegewezen werden $f 20.930.000$ drie-maands promessen à $f 998.09$ of circa $\frac{3}{4}$ pCt.; $f 8.020.000$ zes-maands promessen à $f 994.36$ of circa $1\frac{1}{2}$ pCt. en $f 49.160.000$ jaarbiljetten à $f 1015$.— of circa $2\frac{1}{2}$ pCt.

LONDEN, 28 AUGUSTUS 1933.

Ofschoon geld de geheele vorige week nog even ruim was als in de voorafgaande weken, zijn er toch eenige teekenen van meerdere bruikbaarheid van de beschikbare saldi.

Disconto was mede in verband met deze ietwat vermeerderde vraag naar geld, iets vaster, zoodat prima bankaccepten nu $\frac{3}{8}$ à $\frac{7}{16}$ pCt. noteeren, terwijl de nieuwe schatkistpromessen à een fractie onder $\frac{3}{8}$ werden toegewezen.

De deviezenmarkt maakte tegen het einde der week een hernieuwd aanval op Dollar en Pond door, welke in hoofdzaak uit Parijs kwam. Ook heden duurde deze aanval op het Pond voort, terwijl de druk op Dollars verminderde. Slot Dollars 4.53, Gulden 7.92.

DE INVLOED VAN HET ARBEIDSLOON OP DEN KOSTPRIJS DER PRODUCTEN.

Verschenen is, als uitgave van de Algemeene Landsdrukkerij, het 1e Deel van het verslag betreffende het in den titel genoemde onderzoek, dat door het Centraal Bureau voor de Statistiek, in opdracht van de Regeering, is ingesteld. Hieronder volgt een beknopt overzicht van den inhoud, aangevuld met enkele nadere beschouwingen.

Omvang, aard en doel van het onderzoek kan het beste blijken, door hier de motie van den Hoogen Raad van Arbeid, die de aanleiding tot het onderzoek werd, volledig weer te geven.

De Hooge Raad van Arbeid, van oordeel, dat het gewenscht is, nauwkeurig te weten, welken invloed het arbeidsloon heeft op den prijs van het product bij het verlaten van de fabriek en op den winkelprijs, en meer in het bijzonder, of door stijging van het per arbeider in de industrie belegde vaste kapitaal de factor arbeidsloon aan beteekenis gaat inboeten,

besluit, den Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid te verzoeken, in aansluiting aan de reeds op dit gebied plaats hebbende onderzoekingen, een onderzoek in te stellen naar de samenstelling van den kostprijs van b.v. een 10-tal artikelen, verdeeld over enkele bedrijfstakken.

Hoewel de motie van den Hoogen Raad van Arbeid alleen van producten *af fabriek* spreekt, heeft de Centrale Commissie voor de Statistiek terecht gemeend, ook een aantal *landbouw*producten in het onderzoek te moeten opnemen.

Een analyse van de motie, hierboven afgedrukt, leert, dat daarin het verzoek opgesloten ligt om drie vraagstukken te onderzoeken en wel:

I. de invloed van het arbeidsloon op den prijs van het product af fabriek;

II. de invloed van het arbeidsloon op den winkelprijs;

III. de vraag, of door stijging van het in de industrie belegde vaste kapitaal de factor arbeidsloon aan beteekenis gaat inboeten.

Alvorens men er evenwel toe kon overgaan, het onderzoek werkelijk in te stellen, moest er eerst klaarheid zijn over de beteekenis en de draagwijdte der begrippen, die van de meergenoemde motie de kern vormen. Dit is dan in de eerste plaats het begrip *arbeidsloon*, dat in het verslag als volgt gedefinieerd is: loonen en salarissen (waaronder ook de, zoo noodig geschatte, ondernemersloonen), provisies aan reizigers, sociale lasten, wettelijk verplicht en sociale lasten, niet wettelijk verplicht. Dat onder deze arbeidskosten ook de ondernemersloonen, zoo noodig geschat, opgenomen moesten worden, is duidelijk: bij een naamlooze vennootschap, een coöperatie e.d. zouden anders onder de arbeidskosten de salarissen der leiding (directie) wel begrepen zijn, bij een firma of eenmanszaak niet. Men zou dan van verschillende ondernemingen onvergelykbare cijfers gekregen hebben. Bovendien behooren de *ondernemersloonen* economisch toch ook tot de *arbeidskosten*.

Met deze definitie van arbeidsloon is echter in de vraagstellingen I en II van den Hoogen Raad van Arbeid nog geen voldoende klaarheid gebracht. Wel kan uit I en II vastgesteld worden, dat het klaarblijkelijk de bedoeling geweest is om de grootte van den loonfactor in de *opeenvolgende fasen van productie en distributie* van eenig artikel te bepalen, doch ook hier is een nadere omschrijving noodig. Voor het artikel boter b.v. zou op grond van vraagstelling I de loonquote af-zuivelfabriek bepaald moeten worden, op grond van II het loonaandeel af-winkel. Bij dezen laatstgenoemden loonfactor krijgt men dan een *geaccumuleerde* loonfactor: t.w. het loon in de boterproductie (boterfabriek) plus het loon in de boterdistributie (boterwinkel).

Voor een volledige beantwoording van de gestelde vragen is het evenwel wenschelijk verder te gaan: de

INHOUD.

Biz.

DE INVLOED VAN HET ARBEIDSLOON OP DEN KOSTPRIJS DER PRODUCTEN door <i>Dr. O. Bakker</i>	678
Rapport van de Staatscommissie-Ebels door <i>J. Bs. Westerdijk</i>	680
Het Duitse Viscose-Syndicaat.....	682
De Indische middelen over April 1933	684
BUITENLANDSCHE MEDEWERKING:	
Schatting van de met bieten bebouwde oppervlakten van Europa in 1933/34 door <i>Dr. Gustav Mikusch</i> ..	685
AANTEKENINGEN:	
De ontwikkeling van de productie, van het verbruik en van de prijzen van metalen in de crisis.....	686
MAANDCIJFERS:	
Overzicht van de Indische middelen	687
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	687—692
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel	

boter wordt bereid uit de melk en in den prijs van de melk schuilt ook arbeidsloon, nl. het loon, dat in het melkveehoudersbedrijf ten behoeve van de melkwinning besteed wordt. Doch ook dan is men er nog niet: in het loon is nu wel opgenomen het loon, betaald in de melkveehouderij, de boterfabriek en de boterwinkel, doch in den kostprijs van het eindproduct boter is nog meer loon verwerkt: de ondernemingen, die de melkveehouderij, de boterproductie en -distributie beoefenen, verbruiken brandstoffen en betalen vrachten, in de melkveehouderij wordt kunstmest verbruikt, in de boterfabriek verpakkingsmateriaal, enz. In den prijs van brandstoffen, vrachten, kunstmest, verpakkingsmiddelen is ook loon begrepen en dit loon moet eveneens berekend worden in de loonquote, die in den prijs van het eindproduct vastgesteld wordt. M.a.w. de loonquote in den prijs van het eindproduct dient te omvatten al het loon, betaald door ondernemingen, die rechtstreeks of zijdelings aan het productie- en distributieproces hebben deelgenomen. Hierbij is alleen de beperking gemaakt, dat met loon bedoeld wordt loon, verdiend in bedrijven, in Nederland gevestigd.

Ten aanzien van vraagstelling III van den Hoogen Raad van Arbeid zij opgemerkt, dat deze op het rationalisatie-verschijnsel betrekking heeft. De rationalisatie bestaat voor een belangrijk deel in mechanisatie, d.i. de vervanging van arbeid door kapitaal. Als gevolg daarvan zal in de ondernemingen het vaste kapitaal per arbeider stijgen en zullen de kapitaalskosten een grootere plaats in den kostprijs gaan innemen, waardoor de beteekenis van den factor arbeidsloon gaat inboeten.

Evenwel is de vraag, in welke mate dit is geschied, moeilijk te beantwoorden: het verschijnsel zelve staat onomstootelijk vast; het in cijfers uit te drukken is evenwel zeer bezwaarlijk. In de eerste plaats, omdat men dan een vrij lange periode moet nemen, waartoe gegevens uit vroegere jaren aan de ondernemingen gevraagd moeten worden, die deze niet meer ter beschikking hebben. In de tweede plaats, doordat de waardeverandering van het geld het geïnvesteerde geldkapitaal per arbeider kan doen dalen, terwijl toch de hoeveelheid kapitaalgoederen per arbeider gestegen kan zijn. Vooral in de periode 1920 tot 1931, waarin de waarde van het geld gestegen is, bemoeilijkt dit de conclusie.

Cijfermatige gegevens als antwoord op vraagstelling III worden dan ook niet in het verslag aange-troffen.

Het onderzoek. Teneinde de noodige gegevens te verzamelen, heeft het Centraal Bureau voor de Statistiek zich gewend tot ondernemingen, die aan de productie en distributie van de artikelen, in het onderzoek opgenomen, meewerken. Als regel zijn gegevens gevraagd over de jaren 1924, 1929 en 1931

(resp. de boekjaren 1923/24, 1928/29 en 1930/31); voor iedere bedrijfsgroep zijn een beperkt aantal representatieve ondernemingen in het onderzoek opgenomen. Van de landbouwbedrijven zijn de gegevens als regel bij persoonlijk bezoek verzameld, aan de andere ondernemingen zijn vragenlijsten toegezonden, die, na terugzending, zoo noodig door ambtenaren van het Centraal Bureau ter plaatse aangevuld en/of gecontroleerd zijn. De vragenlijsten zijn zoo ingericht, dat de voornaamste onderdelen van den kostprijs afzonderlijk vermeld worden. Verkort luidt het algemeene model aldus:

	in gulden
Loonen en salarissen	_____
Materialen	_____
(de voornaamste worden afzonderlijk vermeld)	
Brandstoffen (vast en vloeibaar), gas, electriciteit	_____
Vrachten	_____
Afschrijvingen	_____
Rente (voor landbouwbedrijven ook: pacht)	_____
Alle overige onkosten	_____
Totale kostprijs der productie	=====

De resultaten van het onderzoek. In het eerste deel van het verslag, dat hier besproken wordt, zijn van de artikelen, die op grond van de motie van den Hoogen Raad van Arbeid voor het onderzoek gekozen zijn, diè behandeld, die zelf of waarvan de grondstoffen uit het landbouwbedrijf afkomstig zijn. Het zijn: boter, aardappelmeel, brood, suiker, varkensvleesch en artikelen van den groven tuinbouw.

Voor ieder artikel is nu een onderzoek ingesteld naar de verschillende fasen van productie en distributie, die het doorloopt en van iedere fase is de kostprijsstelling volgens het hierboven gegeven schema vastgesteld, terwijl voorts afzonderlijk de kostprijsstelling van het artikel af-fabriek en af-winkel (in-handen-van-den-consument) bepaald is. In de laatste gevallen komt dan de geaccumuleerde loonquote tot uitdrukking.

Nemen we als voorbeeld het artikel boter. Hier voor zijn onderzocht:

- a. Het melkveehoudersbedrijf.
- b. De boterfabrieken.
- c. De winkels, die boter verkoopen.

a. *Het melkveehoudersbedrijf.* In het onderzoek zijn opgenomen een aantal bedrijven, waar de melkwinning in het middelpunt staat. Hierdoor kon de kostprijsstelling, die uit de administraties der ondernemingen voor het geheele bedrijf bepaald was, met de kostprijsstelling van melk geïdentificeerd worden. Het eindresultaat is in de volgende tabel samengevat.

Melk af boerderij. Samenstelling van den kostprijs in procenten.

Onderdelen van den kostprijs	1924*)	1929*)	1931*)	1932*)
Loonen	28.4	28.6	32.1	36.3
Materialen	19.5	24.1	19.5	15.1
Rente en pacht	33.4	30.5	31.8	31.3
Afschrijvingen	9.6	9.5	9.1	8.9
Alle overige onkosten	9.1	7.3	7.5	8.4
	100.0	100.0	100.0	100.0

*) Boekjaar 1923/24 resp. 1928/29, 1930/31, 1931/32.

Wanneer men de posten in deze tabel nagaat, dan ziet men, dat de loonen pl.m. 30 pCt. van de productiekosten uitmaken, rente en pacht eveneens. De totale kapitaalkosten (rente, pacht en afschrijving) zijn tezamen zelfs 40 pCt. en vormen dan den grootsten post.

Dit laatste is een zeer belangrijk economisch feit: immers er volgt al dadelijk uit, dat bij een oplossing van de moeilijkheden, waarin het landbouwbedrijf thans verkeert, de verlaging van de kapitaalkosten een belangrijke rol zal moeten spelen. Tenminste als men van de onderstelling uitgaat, dat de huidige hulpverlening, die in het opvoeren van de geldopbrengsten der landbouwproducten bestaat, van tijde-

lijken aard is. Die verlaging van de kapitaalkosten heeft zelfs nog grooter invloed, dan uit bovenstaande cijfers volgt. Immers in de hierboven gegeven kostprijsstelling zijn onder loonen ook begrepen de ondernemersloonen, terwijl algemeen bekend is, dat in de laatste jaren de prijzen der landbouwproducten in het algemeen niet voldoende waren, om den ondernemer voor zijn arbeid schadeloos te stellen. Daardoor zullen de kapitaalkosten in den prijs een nog hooger percentage vormen dan in den kostprijs volgens bovenstaande tabel.

Met betrekking tot deze tabel zij nog gewezen op de stijging van de loonquote in de opeenvolgende jaren, vooral van 1931 op 1932. Dit verschijnsel is bij het onderzoek vrijwel bij ieder ander bedrijf geconstateerd en vindt in het algemeen zijn oorzaak in de omstandigheid, dat de post materialen door de prijsdaling in absoluten zin sterk gedaald is, waardoor de loonen, die in absoluten zin niet zoo snel teruggingen, procentueel een grooter deel van den kostprijs gingen uitmaken. In de landbouwbedrijven zijn tevens in de laatste jaren de pachtbedragen ook afgenomen, hetgeen mede de toeneming van de loonquote verklaart.

b. *De boterfabrieken.* Het onderzoek bij een elftal boterfabrieken (gekozen zijn ondernemingen, die nog het zuivere type van boterfabrieken vertoonen); gaf de volgende uitkomsten.

Boterfabrieken. Samenstelling van den kostprijs in pCt.

Onderdelen van den kostprijs	1924	1929	1931
Loonen en salarissen	2.3	2.6	3.8
Materialen:			
Melk	87.0	86.8	81.5
Overige materialen	1.1	1.2	1.6
Brandstoffen	0.8	0.7	0.9
Vrachten	3.9	4.4	6.1
Afschrijvingen	1.2	1.2	1.7
Rente	0.9	0.9	1.3
Alle overige onkosten	2.8	2.2	3.1
	100.0	100.0	100.0

Opvallend is hier de lage loonquote, in 1924 en 1929 nog geen 3 pCt., in 1931 bijna 4 pCt. De grootste post is hier de melk, en deze beheerscht de kostprijsstelling.

De omstandigheid nu, dat in bepaalde bedrijven, zooals in dit geval in de boterfabricage¹⁾, een lage loonquote wordt aangetroffen, geeft aanleiding tot scherp verschil van meening. Sommigen zeggen: zie, die loonquote is in de boterfabriek zoo gering, dat, als men de arbeiders 10, 20, zelfs 50 pCt. van het loon afneemt, dan daalt de kostprijs nog niet eens met 2 pCt. Waarvoor dan loonsverlaging? Geef den arbeiders liever meer, de kostprijs stijgt er slechts een nauw waarneembare fractie door.

Op zichzelf is deze redeneering natuurlijk niet onjuist, maar vergeten wordt, dat als alle arbeiders 10 pCt. loonsverhoging of -verlaging krijgen, de kostprijs wel aanmerkelijk verandert. Het is daarom zoo juist van den Hoogen Raad van Arbeid gezien, om ook de geaccumuleerde loonquote te vragen. Voor boter af fabriek is deze nl.:

in	1924	1929	1931
	36,7 pCt.	36,4 pCt.	40,8 pCt.

Bij deze loonaandeelen in den kostprijs is de invloed van loonswijzigingen natuurlijk veel grooter dan in de boterfabriek, als afzonderlijke productie-phase beschouwd.

c. *De winkels, die boter verkoopen.* Winkels, die uitsluitend boter verkoopen, bestaan niet; de boter wordt in den detailhandel verkocht in combinatie met andere artikelen en wel door melkinrichtingen e.d., en in belangrijke mate door kruidenierswinkels. Door den groot- en kleinhandel in kruidenierswaren

¹⁾ In de aardappelmeelfabriek is de loonquote ook niet zoo hoog, (7 à 10 pCt.), evenmin in de beetwortelsuikerfabrieken, (resp. 12 en 13 pCt. in 1924 en 1929).

in het onderzoek op te nemen, is de procentueele samenstelling van de distributiekosten van kruidenierswaren in het algemeen bepaald en voor de distributiekosten van boter is nu deze kostprijsamenstelling ook aangenomen. Vervolgens is de geaccumuleerde loonquote van boter af-winkel (in-handen-van-den-consument) bepaald. Deze was a.v.:

1924	1929	1931
40.5 pCt.	40.2 pCt.	46.2 pCt.

Vorenstaande beschrijving zal ongetwijfeld de wijze, waarop het onderzoek naar de verschillende artikelen is ingesteld, duidelijk gemaakt hebben. Steeds zijn voor iedere phase van productie en distributie van een bepaald artikel de vraagstellingen I en II van den Hoogen Raad van Arbeid beantwoord.

Ten aanzien van de landbouwbedrijven volgen hier nog de kostprijsamenstellingen over het jaar 1931.

Landbouwbedrijven en -producten. Procentueele samenstelling van den kostprijs in procenten.

Onderdeelen van den kostprijs	't Melk-derbedr.	't Akkerbouw-kleistreken	't Veenkoloniale landbouwbedrijf	De varkenshouderij	De verbouw van grove tuinbouw-producten
Loonen ...	32.1	40.1	48.8	39.2	11.5
Materialen	19.5	6.4	15.0	21.8	78.0
Rente en pacht ...	31.8	36.6	25.0	28.5	5.0
Afschrijv...	9.1	5.1	3.0	3.0	1.3
Alle overige onkosten ..	7.5	11.8	8.2	7.5	4.2
	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Bij de beoordeeling dezer cijfers, inzonderheid die van de loonaandeelen, bedenke men, dat de samenstelling van den kostprijs in procenten gegeven is. De hoogste loonquote heeft suikerbieten, 48.8 pCt., daarop volgen de grove tuinbouwproducten met 45.8 pCt. Toch wordt per ha. in den groven tuinbouw meer verloon (pl.m. f 500 per ha.) dan bij de teelt van suikerbieten (f 300 per ha.). Doch in den groven tuinbouw is b.v. de pacht per ha. gemiddeld 2 à 3 maal zoo hoog als in het akkerbouwbedrijf in de kleistreken (suikerbieten), de uitgave aan kunstmest eveneens. Daardoor komt het hoge loon in den groven tuinbouw in de procentueele kostprijsamenstelling niet zoo scherp tot uitdrukking.

Tot slot volgen hier de geaccumuleerde loonquotes in de artikelen, in het onderzoek opgenomen:

Geaccumuleerde loonquote in procenten van den kostprijs.

	1924	1929	1931
	(in procenten)		
Boter in-handen-van-den-consument	40.5	40.2	46.2
Aardappelmeel af-fabriek	45.0	46.5	47.8
Brood, in-handen-van-den-consument	43.9	45.0	52.5
Suiker ¹⁾	54.5	57.3	57.9
Varkensvleesch	—	—	41.4
Artikelen van den groven tuinbouw idem	—	59.9	59.9

¹⁾ Zonder accijns in den prijs.

Slotopmerking. Het hier behandelde onderzoek is het eerste van dien aard, dat in ons land ingesteld is. Ook bij het nagaan van buitenlandsche litteratuur en verslagen zal men bezwaarlijk materiaal kunnen vinden, dat op hetzelfde onderwerp betrekking heeft of ermede vergelijkbaar is.

Dat de bijeengebrachte cijfers van groot belang zijn, zal wel niemand willen ontkennen; dat voortzetting van de verzameling ervan gewenscht is, zal ook wel niet in twijfel getrokken worden.

Enkele nadere opmerkingen van algemeen economischen aard, waartoe het verslag nog aanleiding kan geven, zullen bij de bespreking van het Tweede Deel een plaats vinden.

O. BAKKER.

RAPPORT VAN DE STAATSCOMMISSIE-EBELS.

Bij Koninklijk Besluit van 15 December 1927 no. 34 werd een Staatscommissie ingesteld, tot het onderzoeken van de vraag of en, zoo ja, in hoeverre en door welke oorzaken in den land- en tuinbouw eene wanverhouding bestaat tusschen de bodemprijzen en productiekosten eenerzijds en de opbrengst der producten anderzijds.

Zij was het onverwijlde gevolg eener rede, door Dr. Deckers, den huidige Minister van Defensie, toen nog kamerlid, gehouden in de vergadering der Tweede Kamer van 23 November 1927, waarbij het denkbeeld werd aanbevolen vorenbedoeld onderzoek aan eene Staatscommissie op te dragen, die dan tevens zoude hebben na te gaan, in hoeverre het mogelijk is in die verhouding verbetering te brengen.

Over deze wanverhouding was in het daaraan voorafgaande voorjaar te Genève reeds breedvoerig en gedocumenteerd van gedachten gewisseld op de Economische Conferentie van den Volkenbond, geleid door onzen toen nog hoopvollen Dr. H. Colijn en voorbereid door het Comité préparatoire, dat een sub-commissie had aangewezen voor de landbouwvraagstukken. Door drie leden dier Sub-commissie is indertijd, over l'Agriculture et la Crise Economique Internationale, eene belangrijke memorie uitgewerkt, waarin werd gewezen op de enorme daling der prijzen van de landbouwproducten in de jaren, die op den oorlog zijn gevolgd. Vooral in 1921 en 1923 bleken in de meeste landen de ontvangsten der landbouwers de productiekosten, onder overigens normale omstandigheden, niet te hebben gedekt.

In Mei 1927 dan heeft de Internationale Economische Conferentie zich vol belangstelling bezig gehouden met de behandeling van wat men toen meende, dat de wereldcrisis zoude zijn, ook wat het onderdeel landbouw betreft. Geen flauwe idee had men van den ontzaglijken omvang en de verbijsterende diepte, die de crisis zoude aannemen na de New-Yorksche beursdébâcle van October 1929. Dat zij zich in zoo hevige mate zoude verergeren als sedert is gebleken het geval te zijn, heeft niemand en kon ook niemand toen voorzien.

Wel zag men steeds meer donkere wolken zich samenpakken aan den horizon in den vorm van maar steeds hogere tariefmuren, die den voor onze welvaart onmisbaren internationalen handel dreigden te worgen, maar daaraan kon, met eenigen goeden wil, door internationaal overleg — zoo meende men — wel een einde worden gemaakt. Op dat stuk waren destijds velen, waaronder in het bijzonder onze nationaal en internationaal zoo gezaghebbende Dr. Colijn, nog vol goeden moed.

Dit was blijkbaar ook het geval met onzen classieken Minister Kan, die bij de installatie der Staatscommissie op 23 December 1927 haren voorzitter Dr. Deckers vergeleek met den overouden Nestor, wiens taal, zoeter dan honing, hem zoo bijzonder in het hart had gegrepen. Daarbij uitte hij den wensch, dat het der Commissie gegeven mocht zijn, door het welslagen van haren arbeid, den vaderlandschen landbouw een onschatbaren dienst te bewijzen, zulks na te voren, gezeten op zijn hobby, met klem te hebben gegeven op, wat hij noemde, een der hoogste plichten van de Regeering om, zooals later is gebleken, in tegenstelling met de huidige productiebeperkingen van Overheidswege, onzen cultuurgrond aanzienlijk uit te breiden door ontginning ter tegemoetkoming aan de groote vraag naar land door het toenemen der bevolking, die de grond- en pachtprizen zeer sterk omhoog deden gaan.

Dr. Deckers, niet minder hoopvol gestemd en niet minder thuis in de geschiedenis van den Trojaanschen oorlog, voelde blijkbaar eveneens het innige verband daarvan met onzen landbouw en trok daarom de parallel tusschen hem en Nestor verder door, in het levendige besef — zooals hij zeide — dat, als straks de Staatscommissie haar taak tot een goed einde zoude

hebben gebracht, dit allereerst te danken zoude zijn aan de bekwaamheid en de toewijding zijner *Pyliërs*.

Zoo geraakte dan de Staatscommissie op een groote golf van welsprekendheid in zee en stak van wal vol verwachtingen, althans bij den Minister van Landbouw en bij den Voorzitter, die weldra (10 Augustus 1929) minister (van Defensie) zoude worden, om alsdan zijn voorzitterschap over te dragen aan het lid der Staatscommissie, tevens kamerlid en landbouwer, den heer *F. E. H. Ebels*.

* * *

Of de verwachtingen in de kringen van belanghebbers even gespannen waren, waag ik te betwijfelen. Velen begrepen niet recht, waarvoor deze Staatscommissie eigenlijk moest dienen. Immers had men hier te doen, niet met een nationaal, maar met een uiterst moeilijk internationaal vraagstuk, dat alleen langs internationalen weg kon worden opgelost, zooals in de maand Mei te voren te Genève — jammer genoeg te vergeefs — was beproefd.

Bij het lezen van haar Verslag krijgt men den indruk, dat dit besef evenmin aan het heldere inzicht der Staatscommissie is ontsnapt. In de Inleiding op blz. 11 geeft zij daarvan, naar het voorkomt, blijk.

De haar ter beantwoording voorgelegde vraag was tweeledig:

a. of en, zoo ja, in hoeverre en door welke oorzaken in den land- en tuinbouw eene wanverhouding bestaat tusschen de bodemprijzen en productiekosten eenerzijds en de opbrengst der producten anderzijds;

b. of en, zoo ja, in hoeverre het mogelijk is in die verhouding verbetering te brengen.

De hevige verscherping der crisis in den herfst van 1929 stelde de Commissie voor de vraag of hare werkwijze diende gewijzigd. Het was toen reeds duidelijk, dat de toestand der landbouwende bevolking, die ernstig in haar bestaan werd bedreigd, voorzieningen op korten termijn noodig zoude maken. Voor de Commissie rees daardoor de vraag of zij hare bemoeienis behoorde uit te breiden tot deze voorzieningen.

Hoewel voor een ander doel ingesteld en samengesteld, was zij aanvankelijk geneigd bedoelde vraag, wegens het verband tusschen haar opdracht en de crisis, bevestigd te beantwoorden. De instelling eener speciale *Landbouw-crisis-commissie* gaf intusschen eene andere oplossing, waardoor zij zich ontslagen kon rekenen van de taak der crisisvoorzieningen binnen hare werkzaamheden te betrekken.

Daardoor ontstond voor haar de tweeledige vraag of de haar, onder geheel gewijzigde omstandigheden, verstrekte opdracht nog wel voldoende beteekenis behield, om haar arbeid voort te zetten en inzonderheid of de volvoering van het tweede deel harer opdracht daardoor niet ondoenlijk zoude worden. De bevestigende beantwoording geschiedde uit de overweging, dat een onderzoek naar den toestand van het landbouwbedrijf in de crisisjaren toch wel zeer belangrijk moest worden geacht.

Bij het voortschrijden der crisis is de Commissie echter, terecht naar het voorkomt, tot de slotsom gekomen, dat van een dieper gaand onderzoek naar de middelen tot opheffing der wanverhouding thans geen nut is te verwachten, weshalve zij besloot onthefving te vragen van het tweede gedeelte harer opdracht, aan welk verzoek is voldaan bij Koninklijk Besluit van 14 November 1932 no. 27. Haar Verslag behelst dan ook alleen de resultaten van het onderzoek onder a. van hare oorspronkelijke opdracht.

Te betreuren schijnt dit niet; eenerzijds omdat van den beginne af wel vaststond, dat de Commissie van bedoeld tweede gedeelte harer opdracht, als zijnde van bijna zuiver internationalen aard, onmogelijk veel zoude kunnen terechtbrengen en anderzijds omdat haar onderzoek, nu op het eerste gedeelte geconcentreerd, zeer belangwekkend is geworden, zij het dan hoofdzakelijk in academischen zin.

Daarbij is het onderzoek omtrent de bijzonderheden

van den tuinbouw achterwege gebleven, mede op het advies van het lid, den heer *F. V. Valstar*, voorzitter van het Centraal Bureau der Tuinbouwveilingen: „dat de belangen van den tuinbouw niet door de werkzaamheid der Commissie konden worden gediend.”

Intusschen is door haar omtrent den landbouw in den ruimsten zin — nochtans met uitsluiting van den tuin- en boschbouw — een schat van gegevens verzameld en intelligent verwerkt, waardoor onze kennis omtrent de nationale bijzonderheden der huidige zoo uiterst merkwaardige landbouwcrisis in belangrijke mate is verrijkt; zij het al niet zoozeer tot materieel voordeel van dezen gewichtigen tak van ons volksbestaan, dan toch tot het beter begrijpen van zijne belangwekkende economische en sociale bijzonderheden en beteekenis.

In dit opzicht vormt het Verslag der Commissie een standaardwerk van groote, ook blijvende waarde. Naar het voorkomt munt het vooral uit door het volijverig en afdoend verzamelen van een schat der meest waardevolle gegevens en door de uitnemend deskundige en oordeelkundige verwerking hiervan.

Niet alleen is daarvoor de geheele beschikbare statistische literatuur met fijne neus doorsnuffeld, maar ook heeft de Commissie herhaaldelijk en bij een zeer groot aantal deskundigen, zoowel bij ambtenaren van het Rijk en van verschillende organisaties als bij particuliere lichamen en personen waardevolle inlichtingen verkregen, en als rijpe vrucht van een meer dan 5-jarigen noesten arbeid, in het 338 bladzijden tellende verslag, met groote kennis van zaken oordeelkundig verwerkt.

* * *

Uit den rijken inhoud slechts enkele korte grepen. Het werk is verdeeld in acht hoofdstukken. Het eerste is gewijd aan Indexcijfers en belangrijk o.a. voor hen die meer precies wenschen te weten, hoe zij tot stand komen en welke waarde er dus aan mag worden toegekend. Tevens blijkt er uit hoe zij aanleiding kunnen geven tot belangrijke conclusies, maar eveneens hoe voorzichtig men daarbij moet te werk gaan.

Gewezen wordt in dit verband op den grooten invloed van de prijzen der consumptie-aardappelen op het indexcijfer voor de landbouwproducten, dat voor ongeveer 30 pCt. door dat der consumptie-aardappelen wordt bepaald. De prijs dier aardappelen nu wordt hoofdzakelijk beheerscht door de grootte van den West-Europeschen oogst, die, wegens de geringe duurzaamheid, geen jaar kan worden overgehouden. Vandaar groote prijsschommelingen en eene geringe evenwijdigheid tusschen het prijsverloop bij deze aardappelen en de andere akkerbouwgewassen.

Voor vele akkerbouwgebieden is de consumptie-aardappel van zeer groote, soms overheerschende beteekenis. Maar er zijn ook zeer belangrijke akkerbouwgebieden, waar nagenoeg geen consumptie-aardappelen worden verbouwd en waarvoor het indexcijfer van dit gewas dus een zeer misleidende beteekenis heeft. Daarom is het wenschelijk voor deze streken het indexcijfer te kennen van de akkerbouwproducten zonder den consumptie-aardappel.

Wordt dit cijfer uitgezet naast dat der veeteeltproducten, dan blijkt tusschen beide een vrij groote overeenstemming te bestaan in dien zin, dat het cijfer van de veeteeltproducten dat der akkerbouwproducten volgt met eene vertraging van ongeveer een jaar. Geheel daarmee in overeenstemming is, dat de crisis in den akkerbouw van het oogstjaar 1929/30 bij de veehouderij eerst tot uiting is gekomen in 1930/31. Vergelijkt men de indexcijfers van de veeteeltproducten met die van de akkerbouwproducten (zonder de consumptie-aardappelen) van het vorige jaar, dan is het prijspeil ongeveer gelijk.

Merkwaardig is ook, voor de periode na den oorlog, de groote mate van overeenstemming tusschen de indexcijfers der prijzen van de landbouwproducten en die der groothandelsprijzen, welke laatste daaren-

tegen zeer verschillen van het indexcijfer voor het levensonderhoud te Amsterdam. Het laatste cijfer wordt niet alleen bepaald door de kleinhandelsprijzen, maar ook door posten als erfpachtscanon, huishuur, gas, electriciteit, fondsgelden enz., welke niet in een nauw verband staan met de groothandelsprijzen.

Het hooge peil van het indexcijfer der productiekosten moet grootendeels worden toegeschreven aan de arbeidsloonen. Eene grafiek op blz. 33 toont dit welsprekend aan. Schakelt men het arbeidsloon uit, dan dalen de productiekosten beneden het prijspeil der landbouwproducten vooral door de lage prijzen der geïmporteerde voedermiddelen en van de kunstmeststoffen. Het prijspeil dezer artikelen heeft na 1920 voortdurend gelegen beneden dat der landbouwproducten.

Bij de vergelijking van de pacht- en landprijzen maakt de Commissie gebruik van den z.g. multiplier van de belastbare opbrengst. Omstreeks 1890 is deze voor elk kadastraal perceel opnieuw vastgesteld op de netto-opbrengst der toen laatst voorgaande vijf jaren. Blevten netto-opbrengsten en rentevoet gelijk, dan zou de koopwaarde van den grond ook weinig of niet veranderen en bij een rentevoet van 4 pCt. dus 25 maal de belastbare opbrengst moeten zijn, m.a.w. de multiplier zou zijn 25.

Na dien tijd hebben de landprijzen sterk geschommeld, in het algemeen in opwaartsche richting, waardoor de multiplier is gestegen. Voor 1912 becijfert de Commissie daarvoor 39, voor 1927: 52. Bijzondere omstandigheden buiten beschouwing latende, leidt de Commissie daaruit af, dat over het geheele land genomen in 1927 de kooprijzen 52/39 maal zoo hoog waren als in 1912 en dus sedert dit jaar met $\frac{1}{3}$ waren gestegen. Merkwaardig is, dat de stijging in de zandstreken aanmerkelijk grooter is gebleken dan in de klei- en weidestreken. Zoo bedroeg voor de zee-kleigronden de multiplier in 1912: 40 en in 1927: 50; voor de weidestreken resp. 35 en 47 en voor de zandstreken 43 en 73, in het laatste geval dus eene stijging van niet minder dan 70 pCt.

Naar de gegevens, verstrekt door het Ministerie van Financiën omtrent de openbare verpachtingen van onbehuiste landerijen in de jaren 1912 en 1927 was de gemiddelde pacht prijs in die jaren met 65 pCt. gestegen. Uit eene vergelijking dezer gegevens met die van het Hoofdbestuur der Broederschap van Notarissen komt de Commissie tot de conclusie, dat de pacht prijzen van den cultuurgrond omstreeks 1927, in vergelijking met de jaren, welke onmiddellijk aan den wereldoorlog voorafgingen in Nederland, gemiddeld met 55 à 60 pCt. zijn gestegen, doch dat de toestanden op dit stuk in de verschillende deelen des lands zeer uiteenloopen. In het algemeen bleken de pacht prijzen naar verhouding dus sterker gestegen dan de kooprijzen.

In de hoofdstukken II, III en IV worden de bedrijfsuitkomsten van vóór den oorlog vergeleken met die van na den oorlog en wel aan de hand van resp. particuliere boekhoudingen, van gegevens van de Inspecteurs der directe belastingen en van bureaux voor landbouwboekhoudingen. Een omvangrijk cijfermateriaal is daarin verwerkt. Toch bleek het resultaat niet zoo bevredigend als men zoude wenschen. Vooral omtrent vroeger jaren bleken de gegevens zeer onvoldoende. Na den oorlog is hierin van jaar tot jaar wel verbetering gekomen, maar toch zijn ook de nieuwere gegevens nog onvoldoende. Immers is van particuliere boekhoudingen weinig bruikbaar materiaal te verwachten. En wat de belastinginspecteurs betreft gaat het dezen uiteraard om fiscale doeleinden. Waar het dus bovenal op aankomt zijn de bureaux voor landbouwboekhouding, ingesteld door de regionale maatschappijen van landbouw, en boerenbonden, die naast de fiscale in het bijzonder de economische en sociale belangen van den landbouw vertegenwoordigen.

In Groningen en Friesland, ontstaan reeds vóór den oorlog en onafhankelijk van de invoering der Inkomstenbelasting in 1914 (van de Bedrijfsbelasting was indertijd de landbouw vrijgesteld), hebben deze bureaux zich sedert, vooral na den oorlog, nagenoeg over het geheele land uitgebreid en geperfectioneerd, nochtans zonder uniformiteit, zoodat de uitkomsten nauwelijks of slechts ten deele vergelijkbaar zijn en daardoor veel uiterst belangrijk statistisch materiaal min of meer ongebruikt verloren gaat. In de beide Kamers der Staten-Generaal is daarop reeds meermalen de aandacht gevestigd, voor een klein deel met vrucht, in zoover als thans op de Rijksbegroting onder Hoofdstuk X een bedrag is uitgetrokken voor steun en medewerking voor de landbouwboekhoudbureaux. Voor het dienstjaar 1933 is deze post vastgesteld op f 10.000. Blijkens de toelichting is het de bedoeling aan de bureaux subsidie te verleen onder voorwaarde, dat deze een nader te bepalen aantal kleine bedrijven in de gelegenheid zullen stellen zich voor een jaar kosteloos aan te sluiten.

De Commissie juicht dit zeer toe, maar acht het uitgetrokken bedrag onvoldoende en bovendien eene centrale verwerking, gecombineerd met de gegevens van grotere bedrijven, naar eene uniforme methode, met tijdige publicatie der uitkomsten, noodzakelijk. Eerst dan — zoo zegt zij — zal een hinderlijke achterstand in het landhuishoudkundig onderzoek in Nederland zijn opgeheven.

In hare slotbeschouwingen komt zij daarop uitvoerig terug omdat zij bij haar onderzoek op ernstige moeilijkheden was gestuit doordat de ter beschikking staande gegevens onvolledig en onvoldoende waren gebleken. In verband daarmee wijst zij op verschillende leemten en gebreken in de wijze van werken der landbouwboekhoudbureaux en op het feit, dat wij met onze statistiek der bedrijfsuitkomsten en met de centrale verwerking daarvan bij de meeste beschaafde landen ten achter zijn. Om dit te bewijzen deelt zij mede wat op dit stuk wordt verricht in Zwitserland, Duitschland, Denemarken, Engeland, Tsjecho-Slowakije en de Vereenigde Staten en komt zoo tot voorstellen om tot verbetering te geraken. De mij ter beschikking gestelde ruimte laat niet toe deze voorstellen hier eenigszins volledig te bespreken. Alleen wensch ik er van te zeggen, dat zij zeer aannemelijk voorkomen en bij overneming door de Regeering van zooveel beteekenis voor de toekomstige statistische, economische en sociale kennis van wellicht den belangrijkste tak van ons volksbestaan, dat alleen reeds door deze vrucht de instelling dezer Staatscommissie zoude zijn gerechtvaardigd.

De hoofdstukken V, VI, VII en VIII handelen onderscheidenlijk over de waarde der Nederlandsche landbouwproductie, van het agrarisch inkomen, over het aantal arbeidskrachten in het landbouwbedrijf, over de verdeling van het agrarisch inkomen en over de reeds genoemde slotbeschouwingen. Zij bevatten samen bijna de helft van het geheele verslag, met eene groote menigte gegevens en daaruit afgeleide belangwekkende en menigmaal treffende conclusiën, waarin hier niet kan worden getreden en waaromtrent naar het buitengewoon lezenswaardige verslag zelf moge worden verwezen.

J. BS. WESTERDIJK.

HET DUITSCHE VISCOSYNDICAAT.

Men schrijft ons van bevoegde zijde:

In den laatsten tijd duiken herhaaldelijk geruchten op over een spoedig te verwachten ontbinding van het Duitse Viscose Syndicaat. Deze geruchten worden weliswaar dan weer spoedig gedementeed, maar het staat wel vast, dat van de zijde der kunstzijde verwerkende industrie hardnekkige pogingen gedaan worden om het syndicaat ten val te brengen. De in dezen strijd aangevoerde argumenten geven ons aanleiding de positie van het V. S. en de door dit

lichaam gevolgd politiek aan een nadere beschouwing te onderwerpen.

De chaotische toestand op de wereldmarkt, de strijd van allen tegen allen, die sinds 1928 in steeds heviger mate woedde, dwong tenslotte in 1931 de voornaamste producenten zich met elkander te verstaan. De mogelijkheid om een regeling voor de geheele Europeesche markt te scheppen was ten eenenmale uitgesloten, zoodat men zich noodgedwongen moest beperken tot Duitsland. Maar dit was reeds op zichzelf een zeer belangrijke stap in de goede richting. De saneering van de belangrijkste Europeesche markt, met haar hoog ontwikkelde kunstzijde-verwerkende industrie zou reeds een feit van moeilijk te onderschatten beteekenis zijn en een meer internationale regeling zou dan, zoo men hoopte, na verloop van tijd kunnen volgen.

De vorm van samenwerking, die men koos, was wel een der verst doorgevoerde, die men zich op dit gebied denken kan. De slechte ervaring met vroegere regelingen opgedaen heeft hierbij een groote rol gespeeld. De deelnemers¹⁾ richtten een „Kunstseide-Verkaufbüro G.m.b.H.” op, met als zetel Berlijn. De leden droegen aan dit K.V.B. al hun verkoopen van viscosezijde op de Deutsche markt over. Alle transacties — verkoopen, factureeren, betalingen, klachten, etc. — loopen via het K.V.B. Reclame wordt door het K.V.B. gevoerd; voor een reclame-campagne voor een speciaal product behoeven de leden de toestemming van het K.V.B. De bestaande verkooporganisaties der leden werden in het K.V.B. opgenomen; in één woord: aan alle zelfstandig optreden der deelnemers op de Deutsche markt werd een einde gemaakt.

Een der eerste consequenties van een dergelijke organisatie is natuurlijk het verbreken van het directe persoonlijke contact tusschen leverancier en afnemer, met alle nadeelen hieraan voor beide partijen verbonden. Wij komen hieronder nog nader op dit bezwaar terug.

Als tweede maatregel vinden wij in het Syndicaatsverdrag een quoteering van den afzet voor ieder der deelnemers, percentage wijze berekend op basis der verkoopen over het jaar 1930. Hierbij sluit zich natuurlijk een vaststelling der prijzen aan, waarbij voor de Italiaansche garens een lagere prijsklasse werd geschapen, overeenkomende met het lagere kwaliteitsniveau van het Italiaansche product. Hierdoor werd voor de Italiaansche producenten, zonder wier medewerking elke poging tot syndicaatsvorming met mislukking werd bedreigd, den weg tot deelneming geopend.

Als sluitsteen treffen wij dan nog een Treurabatt aan, oorspronkelijk R.M. 0.50 per KG. bedragende, uitgekeerd aan die cliënten, die hun behoeften uitsluitend bij het Syndicaat dekken, en voorts een Treuhandstelle ter contróle van de deelnemers en de bepaling van zeer zware straffen bij overtreding.²⁾

Hiermede hebben wij in het kort de organisatie beschreven die op 1 Aug. 1931 optrad ter saneering van de Deutsche markt.³⁾

* * *

Wanneer wij nu de resultaten van het Syndicaat gedurende de laatste twee jaren bezien, dan kunnen wij deze inderdaad belangrijk noemen. Het is het Syndicaat werkelijk gelukt de Deutsche markt te stabiliseeren en een ieder, die geen vreemdeling in het Jeruzalem der kunstzijde-industrie is, heeft zijn

¹⁾ Glanzstoff, Glanzstoff-Courtaulds Agfa, Küttner, Zehlendorf, Herminghaus, Aku, Holl. Kunstz. Industrie, Snia, Châtillon, Cisa, Steckborn, terwijl zich later nog de Belgische en Fransche spinners aansloten.

²⁾ Het analoog geconstrueerde koperzijde-syndicaat laten wij hier, als zijnde van minder belang, buiten beschouwing.

³⁾ Voor verdere bijzonderheden over dit Syndicaat raadplege men het artikel van den heer H. van der Valk „Het Deutsche Kunstzijde-Syndicaat” in Econ.-Stat. Berichten van 22 Juli 1931.

verwachtingen hierin overtroffen gezien. Dat ook de kunstzijde-verwerkende industrie hiervan de vruchten geplukt heeft, door een meerdere stabilisatie der prijzen van hun producten op de Deutsche markt, kan niet ontkend worden, hoewel men geneigd is in deze kringen dit feit te verdoezelen. Den laatsten tijd deugt daar van het Syndicaat niets meer.

De outsiders, waarvan wij noemen, de Hollandsche „Nyma”, de Zwitserse „Emmenbrücke”, eenige Italiaansche spinnerijen en verder den laatsten tijd ook Japanners, waren niet belangrijk genoeg om op de politiek van het Syndicaat grooten invloed te kunnen uitoefenen. In dit verband kunnen wij nog opmerken, dat een tijdlang, behalve het outsiders-garen, ook kunstzijde van de syndicaatsleden, buiten het syndicaat om, op de Deutsche markt kwam. In Zwitserland gevestigde, kunstzijde verwerkende firma's, die fabrieken in Duitschland hebben staan, kochten de zijde in Zwitserland van syndicaatsleden, tegen de daar geldende lagere prijzen in en stuurden die vervolgens naar Duitschland. Op deze wijze profiteerden zij van het feit, dat de Zwitserse prijzen voor dezelfde kwaliteit zijde lager waren dan de Deutsche. Fransche en Italiaansche crêpe-twyners maakten ook gebruik van het verschil tusschen de prijzen van Syndicaatzijde in Duitschland en die van dezelfde zijde in Frankrijk, resp. Italië. Het syndicaat werd nu gedwongen zijn leden te verbieden dergelijke transacties, waarbij vaststond, dat het garen toch direct of indirect weer naar Duitschland zou gaan, af te sluiten. Dat dit weer tot verbittering in de betreffende Fransche en Italiaansche kringen leidde, behoeft geen betoog.

Het geheel is een aardige illustratie van de doortastende wijze, waarop men probeerde Duitschland „dicht te houden”.

De stabiliseerende invloed van het optreden van het Syndicaat blijkt wel zeer duidelijk, wanneer wij de Deutsche prijzen vergelijken met die, welke gelden op de andere Europeesche markten. Tegenover de voortdurend afbrokkelende wereldmarktprijzen blijven de Deutsche noteeringen zich op een veel hooger niveau bewegen. Weliswaar heeft het Syndicaat zijn prijzen sinds 1931 ook eenige malen verlaagd, maar het verschil met het prijsniveau der andere markten wordt steeds grooter. Een prijsverschil van f 0.50 — 0.70 per KG. kan men herhaaldelijk tegenkomen.

En hiermede komen wij tot een der belangrijkste bezwaren door de Deutsche afnemers (vereenigd in de „Arbeitsgemeinschaft der kunstseide-verarbeitenden Industrie”) tegen het Syndicaat ingebracht. De Deutsche industrie heeft, dank zij haar uitstekende outillage, haar grootere vakkennis steeds een voor-sprong op haar buitenlandsche concurrenten gehad, maar deze dreigt door de prijspolitiek van het Syndicaat, zoo zegt men, geheel te verdwijnen. Vooral uit de kringen der Deutsche kunstzijde-weverijen komt deze klacht naar voren. Men stelt het Syndicaat verantwoordelijk voor den sterken teruggang van den export van kunstzijde-weefsels.

Duitschland wordt inderdaad omringd door een reeks van landen, waar de concurrentiestrijd, ook van de syndicaatsleden onderling, nog niets aan heftigheid heeft ingeboet. Wel vindt men hier en daar aansluitingen van verschillende groepen (wij noemen b.v. de „Fabelta” in België, een vereniging van Belgische spinners, waarmede ook de Ned. Kunstzijde-industrie, met uitzondering van de „Nyma”, een regeling heeft getroffen), maar een machtige organisatie als het Deutsche Viscose-syndicaat, ontbreekt op de Europeesche markt nog steeds en zal voorloopig ook wel niet tot stand komen. Onder deze omstandigheden bevat de critiek der Deutsche kunstzijde-verwerkende industrie eenige juiste elementen. Maar wanneer de Deutsche afnemers aan de Deutsche syndicaatsleden dumping verwijten, dan moeten zij niet vergeten, dat zij zelf met hun producten op de buitenlandsche markten ook een dumping-politiek

volgen. De „Deutsche Kunstseiden-Zeitung“¹⁾ merkt in dit verband zeer terecht op: „Dieser Vorwurf berührt aber das Gesamtproblem der deutschen Ausfuhr überhaupt.“

Ook het Treurabatt, waarvan wij reeds hierboven melding maakten, heeft tot moeilijkheden met de afnemers geleid. Het feit, dat men eigenlijk R.M. 0.50 per KG. meer betaalde, om die later in den vorm van een Treurabatt terug te krijgen, leidde tot veel protesten. Het Syndicaat heeft het Treurabatt dan ook moeten verlagen tot 5 pCt., maar nog steeds veroorzaakt dit punt veel wrijving.

Het wegvallen van het persoonlijk contact tusschen leverancier en afnemer, wordt verder als argument tegen het Syndicaat aangevoerd. En inderdaad, de vlotte afdoening van veel dingen moet noodzakelijkerwijs door de inschakeling van het „Kunstseide-Verkaufbüro“ lijden. Het gevaar van in de „paperassen-maalstroom“ te komen is niet denkbeeldig. De waarde van het persoonlijk contact is vooral in de jonge kunstzijde-industrie, met zijn vele moeilijke technische problemen, zeer groot. Wel kunnen de syndicaatsleden direct technische adviezen geven, maar de nauwe band die vroeger bestond, is verdwenen. Dat deze toestand ook nadeelen voor de syndicaatsleden meebrengt, is zonder meer duidelijk. Men zal er goed aan doen, aan dit punt zeer speciale aandacht te wijden. De nadeelen van een zoo sterk geconcentreerde verkooporganisatie vertoonen zich hier wel zeer duidelijk.

Men brengt verder bezwaren tegen de vastgestelde quota naar voren. De buitenlandsche producenten, die een totaal quote van 38 pCt. hadden ontvangen, zouden daardoor t.o.v. de Duitsche syndicaatsleden in een te gunstige positie verkeerden. Merkwaardig is, dat dit bezwaar door de verwerkende industrie naar voren wordt gebracht ter ondersteuning van hun verzoek tot opheffing van het syndicaat. De Duitsche syndicaatsleden zullen tegen een verhooging van hun quote wel niet het minste bezwaar hebben. Het zal echter de vraag zijn, of het Syndicaat zelf niet aan een nieuwe „quote-strijd“ zal te gronde gaan. Het quote-argument zal in elk geval in den verderen loop van dit geschil een groote rol spelen.

De toekomst van het Viscose-syndicaat is dus in vele opzichten onzeker. De door de verwerkende industrieën naar voren gebrachte bezwaren zijn ten deele gegrond. Maar wat zouden zij met de ontbinding van het Syndicaat bereiken? Niets anders dan de totale ontwrichting van de Duitsche markt. Wat dit zou beteekenen voor de internationale kunstzijde-industrie, laat zich slechts bij benadering bevroeden.²⁾ Dat het Viscose-syndicaat in zijn huidige vorm zou kunnen blijven voortbestaan, is hoogst onwaarschijnlijk. Men zal aan de bezwaren tegemoet dienen te komen. Het is te hopen, dat alle bij dit conflict betrokken partijen genoeg gezond verstand zullen hebben, om tot een overeenstemming te komen. De tijd zal het leeren.

N a s c h r i f t. Het artikel was reeds geschreven toen het bericht kwam, dat de Rijkminister van Economische Zaken, bij wien de verwerkende industrie op ontbinding van het Syndicaat had aangedrongen, den leden van het Syndicaat het recht verleend heeft te allen tijde het syndicaatsverdrag op staanden voet op te zeggen. De weg tot een accoord blijft echter nog steeds open.

¹⁾ No. 452, 15 Aug. 1933.

²⁾ De gevolgen voor de Ned. kunstzijde-industrie komen nog ter sprake in een tweede artikel, waarin wij de positie van Nederland op de wereldmarkt voor kunstzijde nader zullen bezien.

DE INDISCHE MIDDELEN OVER APRIL 1933.

In de maand April bedroeg de opbrengst der landsmiddelen in totaal f 28.1 miljoen tegenover f 31.7 miljoen in dezelfde maand van het vorige jaar. Hierdoor werd de totaal-middelenopbrengst over de eerste vier maanden van 1933 f 116.6 miljoen, tegenover f 132.2 miljoen in de eerste vier maanden van 1932.

Algemeen Overzicht (in mill. guldens).

Groep	1/12		4/12	
	raining	April	raining	Eerste 4 mnd. van
	1933	1932	1933	1932
Belasting.	21.8	15.8	17.3	20.9
Monopol.	4.5	3.3	4.3	5.5
Producten	3.5	2.4	2.5	5.0
Bedrijven	8.5	5.5	6.8	7.8
Div. midd.	3.4	1.9	2.4	3.0
Totaal	41.7	28.1	31.7	38.6

Belastingen.

A. Niet-kohierbelastingen.

Omschrijv.	Opbrengst in mill. gld.					Tariefs-wijzigingen
	April	Eerste 4 maanden	1931	1933	1932	
Invoerrecht	3.6	3.8	15.7	15.0	19.0	20 opc. vanaf 1-1-'32 50 id. 15.6-'32
Uitvoerrecht	0.18	0.29	0.7	1.1	1.7	
Acc. op petrol.	1.0	1.1	3.5	3.6	3.9	
Acc. op benz.	1.8	1.6	5.8	7.0	6.0	20 opc. vanaf 1-1-'32 33 1/3 id. 16.3-'32
Acc. oplucif.	0.24	0.30	1.1	2.0	2.6	
Acc. op tabak	0.8	0.006	3.4	0.028	0.024	(vanaf 16 Dec. '32 20% v. d. kleinhandels-
Slachtbel.	0.41	0.46	1.7	1.9	2.0	prijs.)
Stat. recht.	0.15	0.20	0.6	0.8	1.2	
Zegelrecht.	0.6	0.7	2.7	2.7	3.2	
Totaal	8.8	8.5	35.2	34.1	39.6	

B. Kohierbelastingen.

De Kohierbelastingen bleven in de verslagperiode, zoals uit de hieronder opgenomen vergelijkende specificatie blijkt, met uitzondering van de *Vennootschapsbelasting* en de *landelijke inkomsten*, allen bij 1932 ten achter.

Opbrengst in miljoenen guldens

Omschrijving	April		Eerste 4 mnd. van		
	1933	1932	1931	1933	1932
Personeele belasting	0.36	0.48	0.42	1.0	1.4
Inkomstenbelasting					
en Crisisheffing	2.1	3.3	3.0	9.2	13.1
Vennootschapsbelast.	1.3	0.6	1.1	3.8	3.1
Verponding	0.1	0.2	0.3	3.3	3.9
Landelijke inkomst.	1.3	1.5	2.2	4.6	4.5
Vermogensbelasting	0.9	—	—	0.6	—
Totaal	5.4	6.1	7.0	22.5	26.0

De overige belastingen brachten in de verslagmaand f 0.75 miljoen op tegen f 1.30 miljoen in dezelfde vier maanden van 1932, terwijl de totaal-opbrengst over de eerste maanden van 1933 en 1932 respectievelijk f 2.6 en f 3.1 miljoen bedroeg.

Het recht van openbare verkooping en de accijns op gedistilleerd hadden resp. f 0.380 miljoen en f 0.258 miljoen mindere ontvangst dan over de eerste vier maanden van 1932. De belasting op loterijen bracht echter, gedurende de maanden Januari t/m April 1933, f 1½ ton meer op.

Monopolies.

De betalingen bij de monopolies waren in de verslagmaand f 1.0 miljoen minder dan in April 1932, terwijl de totaal-opbrengst in de eerste vier maanden van 1933 f 3.7 miljoen achterbleef bij die over dezelfde periode van 1932, welk verschil aldus kan worden gespecificeerd.

Omschrijving	4/12		In miljoenen guldens	
	raining	Opbrengst eerste vier maanden	1933	1932
Opium	6.3	4.3	6.4	9.1
Pandhuizen	6.6	4.5	6.4	6.5
Zout	5.2	4.9	4.7	5.1
Totaal	18.1	13.7	17.4	20.7

Producten.

De exploitatie-ontvangsten van de producten bedroegen in April 1933 *f* 2.4 miljoen tegen *f* 2.5 miljoen over dezelfde maand in 1932 of *f* 0.1 miljoen minder, terwijl de totaal-opbrengst in de eerste vier maanden van 1933 *f* 1.— miljoen achterbleef bij die over dezelfde periode van 1932.

Het verschil is aldus samengesteld:

Omschrijving	In miljoenen gulden			
	4/12 raming	Opbrengst eerste 4 maanden		
	1933	1933	1932	1931
Kina en thee	0.3	0.084	0.066	0.068
Landscaoutchoucbedrijf	0.6	0.345	0.456	0.686
Boschwezen	3.8	2.061	2.571	4.021
Goud en zilver....	—	—	—	0.288
Bankatin	6.7	4.264	3.701	8.819
Steenkolen	2.5	1.572	2.543	3.526
Totaal....	14.—	8.3	9.3	17.4

Bedrijven.

De exploitatie-ontvangsten voor de bedrijvengroep, verdeeld naar de diverse bedrijven, geven het volgende beeld:

	(In miljoenen gulden)			
	4/12 raming	Eerste 4 maanden		
	1933	1933	1932	1931
Havenwezen	4.3	4.4	5.3	5.4
Baggerdienst	0.9	0.7	1.5	0.9
Waterkrachten				
Electriciteit	1.1	0.9	1.—	0.6
Landsdrukkerij ..	0.5	0.3	0.4	0.1
P.T.T.	10.4	8.—	9.—	9.9
S.S.	16.7	11.1	14.6	18.3
Totaal....	33.9	25.4	31.6	35.3

De totaal-opbrengsten van de S.S. bleven in de eerste vier maanden van dit jaar *f* 3.5 miljoen bij die over de eerste vier maanden van het vorige jaar ten achter. Verdeeld naar de verschillende lijnen was dit verschil:

Java	<i>f</i> 3.03
Sum. Westkust	„ 0.15
Zuid-Sumatra	„ 0.16
de Atjehtram	„ 0.08

Diverse middelen.

De opbrengst van deze groep was in de eerste vier maanden van 1933 *f* 1.8 miljoen minder dan in de overeenkomstige periode van 1932. Het achterblijven van de opbrengst over deze periode bij de fractioneel jaarraming met een bedrag van *f* 4.8 miljoen en bij dezelfde periode van 1932 met *f* 1.8 miljoen werd veroorzaakt, doordat in de eerste vier maanden van het jaar 1933 resp. *f* 0.2, *f* 0.9, *f* 0.2 en *f* 0.5 miljoen minder werd ontvangen dan in de overeenkomstige periode van 1932 op afstand van grond, afkoop heerendiensten, schoolgelden en de groep „Allerlei“.

De ontvangsten van het gevangeniswezen bedroegen gedurende het verslagstijdstip 1933 *f* 170.000 meer dan over het overeenkomstige tijdvak van 1932.

De opbrengsten van de andere tot deze groep behorende middelen geven geen aanleiding tot bijzondere vermelding.

Het algemeen verloop der landsmiddelen in het loopende jaar in vergelijking met de vier voorafgaande jaren moge blijken uit het volgende overzicht:

Maand	Opbrengst in miljoenen gulden									
	per maand				t/m. de maand					
	1929	1930	1931	1932	1933	1929	1930	1931	1932	1933
Jan.	51.9	53.5	45.5	37.2	32.1	51.9	53.5	45.5	37.2	32.1
Febr.	48.9	42.2	35.9	31.3	26.2	100.8	95.7	81.4	68.5	58.3
Maart	50.4	43.7	36.9	32.—	30.3	151.2	139.4	118.3	100.5	88.5
April	51.3	45.1	38.6	31.7	28.1	202.4	184.5	156.9	132.2	116.6
Mei	53.8	52.3	39.—	32.1		256.2	236.8	195.9	164.3	
Juni	61.2	50.4	45.2	35.2		317.4	287.2	241.1	199.5	
Juli	67.—	65.3	48.6	39.7		384.4	352.5	289.7	239.2	
Aug.	62.2	52.5	46.2	38.7		446.5	405.0	335.9	278.—	
Sept.	62.4	59.3	46.1	39.—		508.9	464.3	382.0	317.—	
Octob.	71.6	57.2	41.7	35.3		580.4	521.5	423.7	352.2	
Nov.	56.1	46.9	44.3	33.7		636.6	568.4	468.—	386.—	
Dec.	72.2	63.1	49.2	31.9		708.7	631.5	517.2	417.8	

SCHATTING VAN DE MET BIETEN BEBOUWDE OPPERVAKTEN VAN EUROPA IN 1933—1934.

Dr. Gustav Mikusch te Weenen schrijft ons:

Het is thans nog niet mogelijk een juiste schatting te geven van de vermoedelijke suikerproductie van Europa, daar slechts in drie landen, Turkije, Italië en Spanje, de campagne begonnen is en er in overig Europa minstens nog wel vier of zes weken zullen verlopen, alvorens men met het rooien der bieten een aanvang zal maken. Niettemin laat de tegenwoordige stand der bieten bepaalde conclusies toe over het aanstaande oogstresultaat en de ervaring leert, dat het mogelijk is, indien men terdege rekening houdt met alle in aanmerking komende omstandigheden den oogst binnen zekere grenzen, die nog foutief kunnen zijn, te bepalen, indien althans de weersomstandigheden in den tijd der rooing en verwerking niet abnormaal zijn.

Onze schatting voor Europa zonder Sovjet-Rusland in Augustus 1932 van 5.397.000 tons kwam dicht bij het werkelijke resultaat (5.599.000 tons), doch men moet altijd voor oogen houden, dat het weer zulke verrassende veranderingen kan brengen en de hoeveelheid en kwaliteit van den bietenoogst zoo onverwachts kan beïnvloeden, dat alle voorspellingen kunnen falen.

Over het algemeen kan men zeggen, dat de ontwikkeling der bieten in Europa tot nu toe tamelijk normaal was; het aanhoudend heete, droge weer van de tweede helft van Juli tot ongeveer midden Augustus heeft den groei der bieten wel meer of minder tegengewerkt, daarentegen de suikervorming ten zeerste bevorderd. In de laatste twee weken is echter in bijna alle belangrijke bietengebieden voldoende regen gevallen om den bietenoogst te redden. Als een ongewenste verschijning is, blijkbaar tengevolge van het koude voorjaar, in vele landen een in verhouding groot aantal uitschotbieten te verwachten.

Wat de afzonderlijke landen betreft, kan men zeggen, dat de stand der bieten in Nederland, Oostenrijk, Joego-Slavië, Roemenië en Bulgarije en in den Ierschen Vrijstaat een zeer goeden oogst doet verwachten. Verder is de stand der bieten op een kleine uitzondering na, goed in Hongarije, België, Denemarken, Zweden, Groot-Brittannië en Frankrijk, waar echter de buitengewoon gunstige oogstvooruitzichten veel aan beteekenis verliezen, omdat de Fransche productie van 800.000 tons groeiwaarde (is 878.000 tons ruwsuikerwaarde) gecontingenteerd is, terwijl de contingentteering strenger doorgevoerd zal worden dan in het vorige jaar (productie 1932/33, 1.022.000 ton ruwsuikerwaarde tegenover een contingent van 878.000 tons).

Wat de kwantiteit betreft, boekt Turkije een zeer goed succes. Daar heeft op den 24sten Juli de suikervabrik Alpullu als eerste Europeesche fabriek met de bietencampagne een aanvang gemaakt. Als normaal kan de stand der bieten in het gebied der vrije stad Dantzig, in Spanje en Letland beschouwd worden en hetzelfde geldt nu ook voor Italië, waar de bieten, wier vooruitzichten in het voorjaar veel te wenschen overlieten, onder den invloed van het gunstige weer goed bijgekomen zijn.

In Duitschland is de stand der bieten zeer verschillend; over het geheel blijven de bieten tegenover het vorige jaar in groei ten achter, terwijl zij daarentegen, zooals bijna in alle andere landen, een hoog suikergehalte hebben. Zou echter de bietenoogst teleurstellen, dan bezit Duitschland nog een reserve van rond 13.000 H.A., waarop bieten voor voedingsdoeleinden werden gezaaid. In geval van nood zouden deze bieten tot suiker verwerkt kunnen worden, zoodat men daaruit ongeveer 50.000 tons ruwsuiker zou kunnen winnen.

In Tsjecho-Slowakije is het wortelgewicht, vergeleken met het vorige jaar en het gemiddelde van de laatste jaren, sterk verminderd; daarentegen zijn de suikerpercentages hooger dan op hetzelfde tijdstip in een der laatste tien jaren.

Onder voorwaarde van een eenigszins normale weersgesteldheid in de volgende maanden, verwachten wij voor Europa, zonder Sovjet-Rusland, de hieronder genoemde te bebouwen oppervlakten, met de voor ieder land geraamde suikerproductie.

Schatting van de met bieten bebouwde oppervlakten (1933) en de bietsuikerproductie (1933/'34) van Europa.

	Met bieten bebouwde oppervlakten in 1000 HA.		Bietsuikerproductie in 1000 metr. tons ruwsuikerwaarde		
	Aug. 1933	April 1933	Resul- taat 1932	Aug. 1933/34	Voorloopig resultaat 1932/33
	Schatting	Schatting	Schatting	Schatting	Schatting
Duitsland....	280 ¹⁾	275	225 ²⁾	1.325	1.085
Dantzig	5	6	5	26	22
Tsjecho Slowak.	139	148	138	625	632
Oostenrijk	45	45	43	185	165
Hongarije	37	35	33	120	103
Frankrijk	230	240	228	925	1.022
België	53	54	53	260	264
Nederland	47	46	40	265	240
Polen	102 ³⁾	100	115 ³⁾	370	417
Denemarken ..	43	43	38	230	192
Zweden	50	49	41	285	235
Italië	79	79	75	290	319
Spanje	95	86	82	300	260
Joego-Slavië ..	24	21	33	67	85
Roemenië.....	45	43	20	140	53
Bulgarije	10	11	11	30	29
Zwitserland ..	2	2	1	7	7
Gr.-Britannië	148	140	103	540	373
Iersche Vrijstaat	6	5	5	28	27
Finland	3	3	2	8	6
Letland	13	11	8	35	27
Lithauen	4	4	6	12	18
Turkije (Europ.)	14	14	10	33	18
Europa zonder					
Sovjet-Rusland	1.474	1.460	1.315	6.106	5.599
Sovjet-Rusland	1.200 ⁴⁾	1.200 ⁴⁾	1.537	— ⁵⁾	940
Totaal Europa	2.674	2.660	2.852	—	6.539

¹⁾ Bovendien is volgens rondvraag de oogst van 13.003 HA. bestemd voor vervoederingsdoeleinden.

²⁾ Bovendien werd de oogst van 20.082 HA. vervoerd.

³⁾ Deze cijfers hebben betrekking op de bebouwde oppervlakten van de tot suiker te verwerken bieten.

⁴⁾ Cijfers van het officiële plan.

⁵⁾ Schatting thans onmogelijk.

Tegenover een vermeerdering van de te bebouwen oppervlakten van 12.1 pCt., is dus een toeneming van de suikerproductie van ongeveer 9.1 pCt. te verwachten. De stijging der productie blijft dus bij de toeneming der te bebouwen oppervlakten ten achter, deels omdat de stand der bieten minder gunstig is dan in het vorige jaar, deels ook, omdat aan de vermeerdering dezer oppervlakten landen hebben deelgenomen, wier suikeropbrengst onder het Europeesche gemiddelde ligt.

Voor Sovjet-Rusland is geen schatting der suikeropbrengst gegeven, omdat daarvoor geen basis bestaat. Noch op de opbrengst van het vorige jaar, noch op de huidige met bieten bebouwde oppervlakten kan men staat maken, zoodat het voor 1932/'33 genoemde opbrengstcijfer misschien nog drastisch gewijzigd zal moeten worden. Een ambtelijk schattingscijfer voor 1933/'34, dat als betrouwbaar kan worden aangenomen, bestaat ook niet, en de officiële mededeeling, dat de bieten, wat wortelgewicht en suikergehalte betreft, t.o.v. het vorige jaar een aanmerkelijke, echter niet in cijfers uit te drukken, voorsprong te zien geven, is niet voldoende om daarop een schatting te baseeren.

In geen geval wordt voor Sovjet-Rusland een overschot boven de behoefte verwacht, wat echter niet beteekent, dat uitvoer op eenigszins groote schaal zal uitblijven, want als economische of politieke overwegingen in Sovjet-Rusland een uitvoer van suiker noodzakelijk maken, zal deze uitvoer, zooals de ervaring leert, ook zelfs dan plaats vinden, indien in het land gebrek aan suiker heerscht

Nadruk verboden.

AANTEKENINGEN.

De ontwikkeling van de productie, van het verbruik en van de prijzen van metalen in de crisis.

Het is bekend, dat de productie en het verbruik van metalen in de huidige crisis zeer sterk is gedaald. Teneinde van den omvang en de beteekenis van dezen achteruitgang een beeld te kunnen geven, heeft de „Metallgesellschaft A.G.” in haar jongste publicatie voor enkele belangrijke metalen de daling van de productie en het verbruik op basis van 1929 berekend. Het resultaat hiervan vindt men in onderstaande tabel:

Daling t.o.v. 1929 in % van 1929.

Jaar	Aluminium		Lood		Koper		Zink		Tin	
	P.	V.	P.	V.	P.	V.	P.	V.	P.	V.
1930	3.5	24.0	5.5	11.2	16.8	18.2	3.9	14.7	8.7	12.6
1931	20.8	36.4	21.9	25.1	27.8	29.4	31.4	29.2	19.7	26.3
1932	44.5	45.0	34.7	35.6	51.4	48.6	46.3	42.4	45.8	36.2

P. = productie. V. = verbruik.

Hieruit blijkt, dat in 1930 het verbruik overal sterker was gedaald dan de productie, hetgeen het bekende verschijnsel van de toeneming van de voorraden heeft veroorzaakt. In 1931 wordt echter een betere verhouding bereikt, daar de daling van de productie in vergelijking met 1930 grooter en in sommige gevallen zelfs veel grooter was dan die van het verbruik. Het aanpassingsproces treedt bijzonder duidelijk bij zink op den voorgrond. Het afgelopen jaar geeft tenslotte een uniforme beweging te zien. Vergeleken met 1931 daalt de productie van ruwe metalen sterker dan het verbruik. Hierdoor is op verschillende metaalmarkten aan het einde van 1932 de toestand verbeterd.

Intusschen is het van belang op te merken, dat de prijzen van metalen in 1932 tot een ongekend laagteniveau zijn gedaald. In een periode van meer dan 130 jaren, vanaf 1800, hebben de metalen: lood, koper en zink nooit een lagere notering te zien gegeven dan in 1932. Dit bijzonder opmerkelijke feit wordt door het volgende staatje, dat eveneens aan de genoemde publicatie is ontleend, bevestigd. Hoogste en laagste metaalnoteringen (dagelijksche noteringen) sedert 1800 tot en met Juni 1933.

Goudponden per lg.t.

	Aluminium ¹⁾	Lood ²⁾	Koper ³⁾	Zink ⁴⁾	Tin ⁵⁾
Van 1800—1930					
Hoogste notering	179. —	36.16.8	198. —	115. —	287.11.8
In het jaar ..	1907	1920	1805	1915	1920
Laagste notering	57.3.11	9. —	35. —	13.5. —	52.10. —
In het jaar ..	1911	1894	1889	1885	1878
In 1931:					
Hoogste notering	84.11. —	14.13.9	47.8.9	14. —	123.3.9
Laagste notering	84.11. —	10. — 1½	24.1. —	9.7.6	92.3.1
In 1932:					
Hoogste notering	79.11.6	11.0.7½	27.8.5½	11.19.9½	113.14.1
Laagste notering	79.11.6	6.16. —	18.7.5	8.3.8	79.13.5½
In het 1e halfjaar 1933:					
Hoogste notering	79.11.6	9.13.4	26.14.5½	12.13.4	157.17.1
Laagste notering	79.11.6	7.1.5½	19.6.9½	9.9.2	97.4.3½
Gemiddelde Juni 1933.....	79.11.6	9.6.6½	25.11.4¾	11.14.6¾	152.18.2½

¹⁾ Bij aluminium werd de sedert 1895 bereikte hoogste prijs genomen, daar dit metaal voordien een zekere curiositeitswaarde had.

²⁾ Vreemd lood, Londen.

³⁾ Standard cash, Londen.

⁴⁾ Gewone merken, Londen.

OVERZICHT VAN DE INDISCHE MIDDELEN.
(In Guldens).

Omschrijving	April 1933	1e vier mnd. 1933	1e vier mnd. 1932
Belastingen.			
Pachten	2	16	29
Invoerr. incl. Landsgoed.	3.644	15.654	15.022
Uitvoerr. incl. Landsgoed.	182	736	1.128
Accijns op gedistilleerd	43	182	440
„ „ bier			
„ „ petroleum			
„ „ lucifers			
„ „ tabak	826	3.389	28
Andere ontv. I. U. en A...	16	62	66
Statistiekrecht	148	638	832
Personeel belasting	362	1.024	1.404
Inkomstenbel. en Crisisb.	2.104	9.238	13.056
Vennootschapsbelasting	1.277	3.828	3.067
Vermogensbelasting	188	580	—
Verponding	94	3.313	3.894
Recht van openb. verkoop.	375	909	1.290
Zegelrecht	614	2.668	2.679
Overschr. van vaste goed.	94	542	727
Recht v. succ. en overgang	64	153	181
Vergunning speelafels	5	34	45
Slachtbelastingen	413	1.737	1.915
Bijzondere bel. buitengew.	6	28	34
Hoofdgeld	2	8	16
Landelijke inkomsten	1.255	4.588	4.485
Belasting op loterijen	—	354	205
Motorbelasting i.d. B. Gew.	55	193	—
Opgeheven belastingen	—	—	29
Motorvoertuigenbel.	—	—	—
Java en Madoera	89	89	—
Totaal	14.950	60.355	63.140
Monopolies.			
Opium excl. opiumfabriek	1.025	4.295	6.356
Pandhuizen	1.044	4.500	6.365
Zout	1.272	4.927	4.723
Totaal	3.341	13.722	17.444
Producten.			
Kina en Thee	50	84	66
Landscaoutchoudbedrijf	110	345	456
Boschwezen	593	2.061	2.571
Goud en zilver	—	—	—
Banka-tin	1.078	4.264	3.701
Steenkolen	552	1.572	2.543
Totaal	2.383	8.326	9.337
Bedrijven.			
Havenwezen	441	4.382	5.253
Baggerdienst	195	725	1.481
Waterkracht en Electricit.	224	918	964
Landsdrukkerij	71	316	365
Post-, Telegr.- en Teldienst	1.828	7.982	8.965
Spoor- en Tramwegen	2.728	11.069	14.585
Totaal	5.487	25.392	31.613
Diverse middelen.			
Winsttaandeel „Billiton”	—	—	—
Winsttaandeel Jav. Bank	—	—	—
Afstand van grond	146	1.361	1.567
Mijnconcessies	7	167	207
Boeten en verbeurdverkl.	76	296	363
Leges en salarissen	38	145	153
Heff. t.z.v. gesl. werkover.	6	30	40
Opbrengst d. Weeskamers	31	241	296
Kadaster	23	102	118
Ontv. Gevangeniswezen	310	1.009	1.837
Afkoop heerendienst. B.G.	84	402	1.257
Schoolgelden	409	1.724	1.955
Ontv. ziekeninricht. enz.	64	242	296
Ijk van maten en gew.	49	172	172
Verk. en verh. van huizen	175	681	674
Ontv. waterleidingen	33	136	159
Bakengelden	194	810	782
Loodsgelden	234	914	932
Allerlei	59	418	885
Totaal	1.938	8.850	10.693
Recapitulatie.			
Totaal belastingen	14.950	60.355	63.140
„ monopolies	3.341	13.722	17.444
„ producten	2.383	8.326	9.337
„ bedrijven	5.487	25.392	31.613
„ diverse middelen	1.938	8.850	10.693
Totaal generaal	28.099	116.645	132.227

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

BANKDISCONTO'S.

	Disc. Wissels	Bel. Binn. Eff.	Vrsch. in R.C.			
Ned.	3 15 Aug. '33	3 15 Aug. '33	3 15 Aug. '33	Lissabon	6 13 Mrt. '33	
Bk.	3 15 Aug. '33	3 15 Aug. '33	3 15 Aug. '33	Londen	2 30 Juni '32	
Athene	7 1/2 6 Juni '33			Madrid	6 26 Oct. '32	
Batavia	4 1/2 16 Aug. '33			N.-York F.R.B.	2 1/2 25 Mei '33	
Bergrado	7 1/2 20 Juli '31			Oslo	3 1/2 22 Mei '33	
Berlijn	4 22 Sept. '32			Parijs	2 1/2 9 Oct. '31	
Boekarest	7 3 Mrt. '32			Praag	3 1/2 25 Jan. '33	
Brussel	3 1/2 13 Jan. '32			Pretoria	3 1/2 15 Mei '33	
Budapest	4 1/2 17 Oct. '32			Rome	6 28 Aug. '33	
Calcutta	3 1/2 16 Feb. '33			Stockholm	3 1 Juni '33	
Dantzig	3 6 Mei '33			Tokio	3.65 2 Juli '33	
Helsingfors	5 1/2 2 Juni '33			Weenen	5 23 Mrt. '33	
Kopenhagen	3 1 Juni '33			Warschau	6 20 Oct. '32	
				Zwits. Nat. Bk.	2 22 Jan. '31	

WISSELKOERSEN.

OPEN MARKT.

	1933				1932	1931	1914
	26 Aug.	21/26 Aug.	14/19 Aug.	7/12 Aug.			
Amsterdam							
Partic. disc.	3/4	3/4	3/4-11/8	1 1/8-5/8	1/4-1/2	3/4-13/16	3 1/8-3 1/16
Prolong.	—	1	1	1-1/4	1	3/4-1	2 1/4-3/4
Londen							
Daggeld...	1/4-1	1/4-1	1/4-1	1/8-1	1/2-1	3-4 1/2	1 3/4-2
Partic. disc.	7/16-1/2	3/8-1/2	3/8	3/8-7/16	11/16-3/4	4 3/16-3/8	4 1/4-3/4
Berlijn							
Daggeld...	—	4 1/4-5 1/2	4 1/4-5 1/2	4 1/8-5 1/4	5 1/8-6 1/2	8 3/4-11	—
Maandgeld	—	4 1/2-6	4 1/2-6	4 1/2-6	5-6 1/2	—	—
Part. disc.	—	3 7/8	3 7/8	3 7/8	4 1/2	9-10	2 1/8-1 1/2
Warenw...	—	4-1/2	4-1/2	4-1/2	5-1/2	11 2)	—
New York							
Daggeld 1)	1	1	1	1	2-1/4	1 1/2-3/4	1 3/4-2 1/2
Partic. disc.	5/8	5/8-3/4	5/8	5/8	7/8	1	—

1) Koers van 25 Aug. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.
2) 27/29 Aug.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York*)	Londen*)	Berlijn*)	Parijs*)	Brussel*)	Batavia 1)
22 Aug. 1933	1.82	8.17 1/2	59.02	9.70 1/4	34.58	100 1/16
23 „ 1933	1.81	8.16 1/2	59.02	9.70 1/4	34.58 1/2	100 1/16
24 „ 1933	1.78 5/8	8.12 3/4	59.01	9.70 1/4	34.58 1/2	100 1/16
25 „ 1933	1.75 3/4	8.10 3/4	59.03	9.70 1/4	34.58	100 1/16
26 „ 1933	1.71 1/2	7.94	59.05	9.71	34.60	100 1/16
28 „ 1933	1.75 1/4	7.97	59.09	9.71 1/4	34.60	100 1/16
Laagste d.w.1)	1.69	7.90	58.97 1/2	9.69 3/4	34.55	99 9/8
Hoogste d.w.1)	1.82	8.19	59.10	9.72	34.62 1/2	100 1/8
Muntpariteit	2.4878	12.1070	59.263	9.747	34.592	100
Data	Zwitserland*)	Weenen*)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan**)	Madrid**) 1)
22 Aug. 1933	47.85	—	7.34	1.50	13.04	20.72 1/2
23 „ 1933	47.82	—	7.34	1.50	13.03	20.73
24 „ 1933	47.94 1/2	—	7.35	1.50	13.05 1/2	20.71 1/2
25 „ 1933	47.94	—	7.34	1.50	13.06	20.70
26 „ 1933	47.99	—	7.34	1.50	—	—
28 „ 1933	47.98	—	7.34	1.50	13.10	20.70
Laagste d.w.1)	47.77 1/2	28.—	7.30	1.45	12.97 1/2	20.60
Hoogste d.w.1)	48.02 1/2	28.50	7.37 1/2	1.55	13.15	20.90
Muntpariteit	48.12 1/2	35.007	7.37 1/2	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm*)	Kopen- hagen*)	Oslo*)	Hel- sing- fors*)	Buenos- Aires 1)	Mont- real 1)
22 Aug. 1933	42.25	36.65	41.25	3.60	65	1.72 1/2
23 „ 1933	42.20	36.60	41.20	3.60	65	1.71 1/2
24 „ 1933	42.—	36.40	41.—	3.58	65	1.72 1/2
25 „ 1933	41.95	36.35	40.95	3.59	65	1.68
26 „ 1933	41.—	35.60	41.—	3.57 1/2	65	1.65
28 „ 1933	41.30	35.61	40.20	3.52 1/2	65	1.64
Laagste d.w.1)	40.75	35.30	39.70	3.47 1/2	—	1.60
Hoogste d.w.1)	42.45	36.75	41.40	3.65	65	1.75
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95 3/4	2.4878

*) Noteering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave.
In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
22 Aug. 1933	4,49 1/2	5,34 1/4	32,50	55,03
23 „ 1933	4,53 3/8	5,40	32,85	55,66
24 „ 1933	4,55 1/4	5,43 1/2	33,15	56,01
25 „ 1933	4,65 1/2	5,68	34,50	58,55
26 „ 1933	4,63 1/4	5,67 1/2	34,55	58,40
28 „ 1933	4,51	5,56 1/2	33,87	57,28
29 Aug. 1932	3,46 7/8	3,91 15/16	23,78 1/2	40,23
Muntpariteit..	4,86	3,90 3/8	23,81 1/4	40 9/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	12 Aug. 1933	19 Aug. 1933	21/26 Aug. 1933 Laagste	26 Aug. 1933 Hoogste
Alexandrië...	Piast. p. £	97½	97½	97½	97½
Athene...	Dr. p. £	587½	587½	560	600
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 3/8	1/10 3/8
Budapest...	Pen. p. £	19¼	19¼	17¼	20¼
Buenos Aires	d. p. \$	42¼	42¼	42	43¼
Calcutta...	Sh. p. rup.	1/6 1/10	1/6 1/10	1/6 1/32	1/6 1/10
Constantin...	Piast. p. £	690	688	670	688
Hongkong...	Sh. p. \$	1/4 1/10	1/4 1/10	1/4 1/10	1/4 1/10
Kobe...	Sh. p. yen	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2	1/2 1/2
Lissabon...	Escu. p. £	109 3/8	109 3/8	105 1/2	109 3/8
Mexico...	\$ per £	16	16	15 1/2	16 1/2
Montevideo	d. per £	34 1/2	34	34	36 1/2
Montreal...	\$ per £	4.76	4.75 1/2	4.76	4.87 1/2
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4 1/2	4 1/2	4 1/2	4 1/2
Shanghai...	Sh. p. tael	1/3 1/32	1/3 1/16	1/2 3/4	1/3 1/4
Singapore...	id. p. \$	2/4	2/3 1/16	2/3 1/16	2/4
Valparaiso 1)	\$ per £	—	—	—	—
Warschau...	Zl. p. £	29 9/10	29 1/2	29 1/8	29 3/4

1) 90 dg.

ZILVERPRIJS

GOUDPRIJS 2)

	Londen 1)	N.York 2)		Londen 1)
22 Aug. 1933...	17 13/16	36	22 Aug. 1933...	125/3
23 " 1933...	17 13/16	36 1/2	23 " 1933...	125/5
24 " 1933...	17 7/8	36 3/8	24 " 1933...	125/9
25 " 1933...	17 1/2	36 7/8	25 " 1933...	126/2
26 " 1933...	17 13/16	37	26 " 1933...	129/4
28 " 1933...	17 13/16	36 1/2	28 " 1933...	128 8/8
29 " 1932...	18 1/2	28 3/4	29 " 1932...	118/10
27 Juli 1914...	24 11/16	59	27 Juli 1914...	84 10/16

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS

Vorderingen.	15 Aug. 1933	23 Aug. 1933
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 11.043.281,74	f 11.971.476,46
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten	" 186.177,36	" 148.344,29
Voorschotten op ultimo Juli 1933 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	" 1.608.287,25	" 1.608.287,25
Voorschotten op ultimo Juli 1933 aan de gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel. aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondsbel., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	—	—
Voorschotten aan Ned.-Indië.....	" 190.655.229,69	" 185.378.121,45
Id. aan Suriname.....	" 12.055.425,—	" 12.036.332,69
Id. aan Curaçao.....	" 5.972.974,81	" 5.631.887,47
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Saldo der postrek. v. Rijkscomptablen Vord. op andere Staatsbedrijven 1)....	" 101.931.400,12	" 101.579.923,65
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeld-leeningen aan gemeenten (saldo)....	" 13.219.228,23	" 13.304.228,23
	" 44.172.344,48	" 44.105.547,08
Verplichtingen.	15 Aug. 1933	23 Aug. 1933
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 331.997.000,—	f 331.997.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	" 168.070.000,—	" 170.070.000,—
Zilverbons in omloop.....	" 1.483.886,50	" 1.476.509,50
Schuld op ultimo Juli 1933 aan de gem. weg. a. h. uit te keeren hoofds. d. pers. bel., aand. i. d. hoofds. d. grondb. e. d. gem. fonds. alsmede op. op die bel. en op de verm. bel.	" 6.113.888,84	" 6.113.888,84
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioen 1) Id. aan het Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1) Id. aan andere Staatsbedrijven 1)....	" 9.284.532,46	" 8.620.565,68
Id. aan diverse instellingen 1).....	" 97.574.283,12	" 85.553.800,—
	" 55.371,87	" 65.371,87
	" 102.502.744,78	" 102.538.685,65

1) In rekg.-crt. met 's Rijks Schatkist.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	19 Aug. 1933	26 Aug. 1933
Vorderingen:		
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	—
waaronder Muntbiljetten.....	—	—
Saldo Javasche Bank.....	f 3.012.000,—	—
Verplichtingen:		
Voorschot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	" 189.730.000,—	f 186.280.000,—
Schatkistpromessen.....	" 1.000.000,—	" 1.000.000,—
Schatkistbiljetten.....	" 19.700.000,—	" 19.700.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	" 1.400.000,—	" 1.400.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.....	" 7.423.000,—	" 7.431.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.....	" 761.000,—	" 722.000,—
Voorschot van de Javasche Bank.....	—	" 1.188.000,—

SURINAAMSCH-BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Discont.	Div. rekening 1)
29 Juli 1933..	710 2)	1.406	509	720	2.291
22 " 1933..	710 2)	1.062	597	721	2.282
15 " 1933..	708 2)	1.080	577	724	2.284
8 " 1933..	706 2)	1.207	578	730	2.292
1 " 1933..	707 2)	1.279	564	722	2.275
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluftp. der activa. 2) Benevens f 152.000 buitenslands.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 28 Augustus 1933.

Activa.			
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f	30.464.513,01	
	Bijbnk. "	650.464,64	
	Ag.sch. "	3.862.242,08	f 34.977.219,73
Papier o. h. Buitenl. in disconto.		—	" —
Idem eigen portef.	f	1.248.750,—	" —
Af. Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		—	" 1.248.750,—
Beleeningen			
incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f	101.906.475,42 1)	
	Bijbnk. "	3.962.693,76	
	Ag.sch. "	40.013.240,91	
	f	145.882.410,09	
Op Effecten.....	f	144.748.573,39 1)	
Op Goederen en Spec.		1.133.836,70	" 145.882.410,09 1)
Voorschotten a. h. Rijk.....		—	" 3.699.915,44
Munt, Goud.....		111.857.840,—	
Muntmat., Goud.....		714.756.442,52	
	f	826.614.282,52	
Munt, Zilver, enz.		24.345.307,46	
Muntmat., Zilver.....		—	" 850.959.589,98 2)
Belegging 1/3 kapitaal, reserves en pensioenfonds.....		—	" 21.545.787,40
Gebouwen en Meub. der Bank.....		—	" 5.000.000,—
Diverse rekeningen.....		—	" 6.659.238,31
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S. No. 221)		—	" 18.331.195,17
	f	1.088.304.106,12	

Passiva.

Kapitaal.....	f	20.000.000,—
Reservefonds.....	"	3.749.272,82
Bijzondere reserve.....	"	5.000.000,—
Pensioenfonds.....	"	8.803.536,86
Bankbiljetten in omloop.....	"	911.564.875,—
Bankcassatiën in omloop.....	"	65.141,50
Rek.-Cour. { Het Rijk f		—
saldo's: { Anderen "		137.689.175,09
Diverse rekeningen.....	"	1.432.104,85
	f	1.088.304.106,12

Beschikbaar metaalsaldo..... f 431.750.893,94
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is " 1.079.377.235,—

1) Waarvan 15 Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 99)..... f 76.424.425,—
2) Waarvan in het buitenland..... " 3.020.302,58

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. Metaal-saldo	Dek-kings-perc.
	Munt	Muntmat.				
28 Aug. '33	111858	714.756	911.565	137.754	431.751	81
21 " '33	111858	703.880	900.707	133.950	427.048	81
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekening 1)
28 Aug. 1933	34.977	—	145.882	1.249	6.659
21 " 1933	35.584	—	144.855	1.249	6.646
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschikk. metaal-saldo
26 Aug. '33 2)	140.530	—	193.700	29.770	51.142
19 " '33 2)	140.270	—	196.060	30.990	49.450
22 Juli 1933	99.879	43.140	198.492	28.557	52.200
15 " 1933	102.489	42.851	203.099	29.263	52.235
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekening 1)	Dek-kings-percentage
26 Aug. '33 2)	580	78.410	—	16.180	63
19 " '33 2)	490	78.980	—	19.650	62
22 Juli 1933	4.724	9.466	47.118	24.208	63
15 " 1933	4.730	9.579	50.576	25.193	62
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluftp. activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

29 Augustus 1933.

De internationale graanmarkt is in de afgelopen week weder flauw geweest met geringen omzet. Gedurende en zoo kort na het binnenhalen der oogsten in Europa is dat trouwens geen wonder en daarbij hebben die oogsten zeer goede resultaten opgeleverd. Van tarwe wordt de opbrengst in Europa (zonder Rusland) op 10 miljoen quarters boven die van 1932 geraamd, hetgeen vooral samenhangt met veel betere oogsten in Zuid-Oostelijk Europa en Polen, waar verleden jaar de opbrengsten abnormaal laag waren. Het aanbod van tarwe tot ongekend lage prijzen uit enkele Europeesche landen, waarbij Duitsland en Frankrijk, is de markt blijven drukken, doch de Fransche offertes, die gestimuleerd werden door een uitvoerprijs van Frs. 80 per 100 KG., zijn sterk ingekrompen, omdat intusschen aan de Fransche bloemfabrieken het gebruik van 35 pCt. oude tarwe is voorgeschreven. Het is namelijk oude tarwe, die uit Frankrijk zoo goedkoop wordt aangeboden. Voor nieuwe tarwe is de prijs vrij wat hooger wegens den voorgeschreven minimum-prijs van Frs. 115 per 100 KG. op de boerderij. De vermindering van het Fransche aanbod heeft er toe bijgedragen, dat tarwe tenslotte wat minder flauw was.

Tegenover de vermeerdering der opbrengst van tarwe in Europa staat een sterke vermindering tegenover het vorige jaar in Noord-Amerika, waardoor het totale resultaat op het Noordelijk halfrond 35 miljoen quarters ten achteren blijft bij 1932. De uitermate groote oude voorraden in de Vereenigde Staten en Canada vormen echter een aanmerkelijk tegenwicht evenals de omstandigheid, dat China en Rusland betere oogsten hebben dan verleden jaar. Hoeveel Rusland zal kunnen exporteerden, valt niet te ramen, doch reeds wordt geregeld Russische tarwe aangeboden en van gerst waren de verschepingen uit Rusland deze week reeds aanzienlijk.

De tarweconferentie te Londen heeft in zooverre resultaat gehad, dat men zich daar heeft vereenigd met een plan, volgens hetwelk de productie-beperking van waarschijnlijk 15 pCt. in de 4 groote overzeesche uitvoerlanden zal worden tot stand gebracht. De Donaulanden zullen zich voor hun uitvoer tot een overeengekomen hoeveelheid beperken en ook Rusland schijnt daartoe bereid te zijn. Het is de bedoeling, dat, wanneer door dit alles de prijs aan de internationale markt zal zijn gestegen tot ongeveer f 6.— per 100 KG. cif. Europa, de invoerlanden, die gedurende de stijging van den prijs niet zullen overgaan tot verdere uitbreiding der productie, hun invoerrechten verlagen en verdere invoerbelemmeringen verzachten.

Reeds zijn in de Ver. Staten de maatregelen voor productie-beperking getroffen en de andere overzeesche landen zullen wel volgen, doch het is de vraag, of inderdaad de gemiddelde prijs daardoor op f 6 komt en of in dat geval de invoerlanden inderdaad vermeerdering van invoer zullen toestaan. In ieder geval is dit alles toekomstmuziek, want de beperking der productie zal zich eerst in den zomer van 1934 kunnen doen gelden. Wel schijnt het, dat de onzekerheid omtrent den uitslag der conferentie in Engeland een der oorzaken is geweest van den zeer geringen omvang van den omzet. In Argentinië werd aanvankelijk ernstig geklaagd over droogte, doch later is er regen gevallen, evenals in een gedeelte van Australië, waar het eveneens te droog heette te zijn. Om zulke berichten bekommert de markt zich tegenwoordig echter weinig. Aan de termijnmarkten in Argentinië is tarwe na aanvankelijke prijsdaling tenslotte vrijwel onveranderd gesloten. Ook Winnipeg toont weinig verandering, evenals

de termijnmarkt te Rotterdam. Wat er te Chicago geschiedt, is internationaal tegenwoordig van weinig betekenis, doch ook daar trad nauwelijks verandering in.

Rogge blijft bij voortdurende sterk aangeboden uit Duitsland en Polen. Tot de uitermate lage prijzen, waarvoor rogge de goedkoopste graansoort was, kwamen wel eenige zaken tot stand naar Scandinavië en Nederland en aan het einde der week werd er ook voor rogge iets boven het laagste punt betaald. Intusschen heeft de lage prijs van rogge den afzet van andere voergranen helpen bemoeilijken.

Mais is in den loop der week verder in prijs gedaald. Bij onbevredigende vraag was Roemenië niet slechts met nieuwe mais op najaarsverscheping tot steeds afgebroke prijzen aan de markt, doch ook uit het overschot van den ouden Roemeenschen oogst was tot dezelfde ongekend lage prijzen te koop. De vooruitzichten voor den nieuwen Roemeenschen oogst zijn namelijk uitstekend en er wordt van een record-oogst gesproken. Nederland kocht vrij geregeld matige hoeveelheden Donau-mais. Ook Plata-mais daalde geleidelijk in prijs met beperkte vraag. De verschepingen in Argentinië blijven matig, hetgeen in Argentinië een herstel tegenhoudt. De termijnmarkten sloten op 28 Augustus in vergelijking met een week tevoren onveranderd tot 5 centavos per 100 KG. lager. Na eenig herstel op 26 en 28 Augustus was het slot te Rotterdam voor September f 1.— lager dan op den 21sten, voor de andere termijnen vrijwel onveranderd.

Gerst was flauw met dringend aanbod uit Roemenië. Ook voor deze graansoort bereikten de prijzen een laagte-record. Naast Roemenië laat nu ook Rusland zich meer als verkooper van gerst gelden en reeds is er in de afgelopen week een flinke hoeveelheid Russische gerst afgeleverd.

Uit Argentinië is op dit oogenblik het aanbod niet groot meer, doch men mag wel aannemen, dat er uit den grooten oogst nog flinke hoeveelheden in Argentinië beschikbaar zijn. De prijzen van Argentijnsche gerst blijven aanmerkelijk boven die der Oost-Europeesche, doch zijn in overeenstemming met deze laatste gedaald. Ook voor gerst is de vraag teleurstellend, doch de lage prijzen hebben in Nederland en Engeland toch wel geregeld tot koopengelokt, evenals dat ook van rogge en Europeesche tarwe kan worden gezegd.

De onrust, die in Nederland geschapen was door het op 14 Augustus van kracht geworden Crisis-Graanbesluit, is zeer geluwd, omdat de moeilijkheden, welke verband hielden met de onzekerheid omtrent de heffing op partijen, welke op 14 Augustus reeds waren aangekomen, grotendeels zijn opgelost. De graanhandel is reeds op weg om zich aan de nieuwe omstandigheden aan te passen, al vreezen velen enerzijds voor verdere vermindering van den toch reeds ingekrompen invoer en anderzijds voor verhooging der heffingen.

SUIKER.

De afgelopen week gaf zeer rustige suikermarkten te zien echter met een vasten ondertoon.

In Amerika toonden houders van ruwe suiker zich uiterst gereserveerd. Door den geringen kooplust, die daartegenover stond, was de omzet klein.

De New-Yorksche termijnmarkt was zeer vast. De noteeringen trokken gestadig aan en belandden aan het slot op een 7 à 11 punten hooger niveau met de volgende cijfers: Sept. 1.46, Oct. 1.53, Dec. 1.58, Jan. 1.61 en Mrt. 1.68, terwijl de laatste noteering voor Spot Centr. 3.60 bedroeg.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	20/26 Aug. 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	20/26 Aug. 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	1933	1932
Tarwe	19.642	916.974	918.671	—	19.956	7.800	936.930	926.471
Rogge	1.818	260.742	335.710	250	5.069	1.743	265.811	347.453
Boekweit	198	13.824	16.531	—	25	—	13.849	16.531
Mais	11.311	726.999	909.272	2.970	135.185	228.773	862.184	1.138.045
Gerst	6.959	236.846	251.761	2.760	23.950	8.535	260.796	260.296
Haver	707	98.472	122.009	—	2.821	3.241	101.293	125.250
Lijnzaad	—	154.493	193.649	—	189.974	276.688	344.467	470.337
Lijnkoek	3.935	63.328	68.969	200	200	50	63.528	69.019
Tarwemeel	290	12.355	15.332	98	4.965	9.519	17.320	24.851
Andere meelsoorten	446	33.870	23.978	458	6.695	8.465	40.565	32.443

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN						VLEESCH			
	TARWE Manitoba No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G.		ROGGE No. 2 Canada loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 64/65 K.G. La Plata loco Rotterdam/ A'dam per 2000 K.G.		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		DRUIVEN Black Ali- cante p. KG. Westland		TOMATEN A p. 100 KG Westland		VROEGE AARD- APPELEN p. 100 KG. Groot- broek		RUND- VLEESCH (versch) Gem.v.3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS- VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	231,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	0,80	100,0	20,—	100,0	4,93	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	0,64	80,0	16,—	80,0	3,15	63,9	96,40	103,7	103,12 ⁵	120,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	0,62	77,5	20,—	100,0	4,12	83,6	108,—	116,1	94,6	48,—
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	0,49	61,3	14,50	72,5	4,95	100,4	88,—	61,—	65,6	37,50
1932	5,22 ⁵	30,4	4,62 ⁵	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	0,41	51,3	11,50	57,5	1,69	34,3	91,—	97,8	50,—	64,5
Jan. 1931	6,52 ⁵	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9	—	—	—	—	—	—	95,—	103,2	56,—	72,3
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	—	—	—	—	—	—	91,—	97,8	50,—	64,5
Maart "	5,62 ⁵	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	—	—	—	—	—	—	90,—	96,8	51,—	65,8
April "	5,90	34,3	4,42 ⁵	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	—	—	—	—	—	—	97,—	104,3	47,—	60,6
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁵	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	—	—	—	—	—	—	98,—	105,4	45,—	58,1
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	—	—	—	—	—	—	101,—	108,6	41,—	52,9
Juli "	5,42 ⁵	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	—	—	23,—	115,0	5,75	116,6	95,—	102,2	49,—	63,2
Aug. "	4,97 ⁵	28,9	4,02 ⁵	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	0,65	81,3	8,50	42,5	4,15	84,2	84,—	90,3	50,—	64,5
Sept. "	4,77 ⁵	27,8	4,27 ⁵	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	0,48	60,0	9,—	45,0	—	—	75,—	80,6	49,—	63,2
Oct. "	5,—	29,1	4,47 ⁵	34,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	0,34	42,5	17,50	87,5	—	—	72,—	77,4	48,—	61,9
Nov. "	5,82 ⁵	33,9	4,57 ⁵	34,7	81,00	35,0	114,50	48,5	169,75	36,7	—	—	—	—	—	—	75,—	77,4	49,—	61,9
Dec. "	4,92 ⁵	28,6	4,95	37,9	69,25	29,9	111,25	47,1	145,75	31,5	—	—	—	—	—	—	70,—	75,3	43,—	55,5
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07 ⁵	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	30,8	—	—	—	—	—	—	70,—	75,3	40,—	51,6
Febr. "	5,30	30,8	5,07 ⁵	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	—	—	—	—	—	—	68,—	73,1	34,—	43,9
Maart "	5,52 ⁵	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	32,—	41,3
April "	5,65	32,7	6,22 ⁵	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	28,—	36,1
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	26,—	33,5
Juni "	5,22 ⁵	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	128,75	27,8	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	34,—	43,9
Juli "	4,90	28,5	4,—	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	129,75	28,1	—	—	—	—	—	—	64,—	68,8	35,50	45,8
Aug. "	5,20	30,2	4,07 ⁵	31,2	77,50	33,5	98,25	41,6	133,00	28,8	0,56	70,0	8,—	40,0	1,31	26,6	62,—	66,7	40,50	52,2
Sept. "	5,47 ⁵	31,8	4,20	32,1	78,50	33,9	88,50	37,5	150,75	32,6	0,37	46,3	5,50	27,5	—	—	55,—	59,1	42,50	54,8
Oct. "	5,25	30,5	3,92 ⁵	30,0	74,50	32,2	79,50	33,7	138,25	29,9	0,30	37,5	17,—	85,0	—	—	51,—	54,8	44,—	56,8
Nov. "	4,90	28,5	3,90	29,8	71,25	30,8	79,00	33,5	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	59,3
Dec. "	4,72 ⁵	27,5	3,80	29,1	66,25	28,6	75,25	31,9	135,00	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	59,3
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77 ⁵	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	45,—	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82 ⁵	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	—	—	—	—	—	—	46,50	50,0	46,—	59,3
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	—	—	—	—	—	—	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77 ⁵	28,9	70,50	30,5	73,25	30,0	146,75	31,7	—	—	—	—	—	—	52,25	56,2	49,—	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	51,25	55,1	48,—	61,9
Juli "	5,82 ⁵	33,9	3,85	29,4	64,25	27,8	78,00	33,1	176,25	38,1	—	—	13,55	67,8	0,83	16,8	49,25	53,0	48,50	62,6
7 Aug. "	5,85	34,0	3,50	26,8	61,50	26,6	70,00	29,7	165,00	35,7	0,48	60,0	13,33	66,7	0,77	15,6	48,—	51,6	49,50 ⁶⁾	63,9
14 "	5,20	30,2	3,50	26,8	61,50	26,6	68,50	29,0	160,00	34,6	0,38	47,5	9,14	45,7	0,95	19,3	48,—	51,6	49,50 ⁷⁾	63,9
21 "	5,10	29,7	3,60	27,5	61,00	26,3	68,00	28,8	162,00	35,0	0,40	50,0	5,09	25,5	0,90	18,3	50,—	53,8	49,—	63,3
28 "	5,10	29,7	3,60	27,5	60,50	26,1	64,00	27,1	159,00	34,4	0,37	46,3	4,44	22,2	0,83	16,8	50,—	53,8	48,—	62,6

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische. 3) Tot Jan. 1928 Maiting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1932 uit de gemiddelde prijzen van April, Mei en Juni van het betreffende jaar. 4) 5 Aug. 7) 11 Aug. 8) 18 Aug. 9) 26 Aug. 10) 4 Aug. 11) 10 Aug. 12) 17 Aug. 13) 24 Aug. 14) 25 Aug.

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN						DIVERSEN							
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contn. Crude 33 t/m 33,90 Bé s. g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66 ⁶⁾ §cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.		WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.		KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto				
	f.	%	f.	%	§cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	pence	%	f.	%	f.	%		
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	97,8
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	97,8
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,—	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
Jan. 1931	10,30	95,4	0,85	50,6	6,08	40,9	10,30	44,3	8,31	28,4	3,09	33,1	21,25	38,6	12,00	40,7	24,63	71,0	10,11	84,3
Febr. "	10,30	95,4	0,85	50,6	6,14	41,3	10,95	47,1	9,58	32,7	3,55	38,0	21,75	39,5	12,00	40,7	22,50	64,8	10,21	85,1
Maart "	10,30	95,4	0,66	39,3	6,07	40,9	10,90	46,9	9,70	33,1	3,56	38,1	25,25	45,9	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
April "	10,15	94,0	0,53	31,5	5,66	38,1	10,25	44,1	8,68	29,7	3,31	35,4	24,50	44,5	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
Mei "	10,00	92,6	0,53 ⁵	31,5	5,37 ⁵	36,2	9,40	40,4	8,18	27,9	3,01	32,2	23,50	42,7	13,00	44,1	21,75			

VAN GROOTHANDELSPRIJZEN¹⁾

	ZUIVEL EN EIERN								METALEN															
	BOTER p.K.G. Leeuwarder Comm. Noteering	BOTER p.K.G. Heffing Crisis Zuivel-Centr.	KAAS Edammer Alkmaar Fabrikskaas kl. m/merk	EIERN Gem. not. Eijermijn Roermond p. 100 st.	KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton	LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton	TIN Locoprijzen Londen per Eng. ton	IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton	GIETERIJ-IJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen	ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton	GOUD cash Londen per ounce fine	ZILVER cash Londen per Standard Ounce												
	f.	o/100	f.	o/100	f.	o/100	f.	o/100	£	o/100	£	o/100	Sh.	o/100	sh.	o/100	sh.	o/100	sh.	o/100	sh.	o/100	pence	o/100
1925	2.31	100.0	56.-	100.0	9.18	100.0	62.1/6	100.0	36.8/6	100.0	261.17/-	100.0	73/-	100.0	67/-	100.-	36.3/6	100.0	85/6	100.-	85/6	100.-	32 1/8	100.0
1926	1.98	85.7	43.15	77.1	8.15	88.8	58.1/-	93.5	31.1/6	85.3	290.17/6	111.1	86/6	118.5	68/8	102.5	34.2/6	94.3	85/-	99.5	85/-	28 1/8	89.3	
1927	2.03	87.9	43.30	77.3	7.96	86.7	55.14/-	89.7	24.4/-	66.4	290.4/-	110.8	73/-	100.0	64/6	96.3	28.10/-	78.8	85/-	99.5	85/-	26 3/4	83.3	
1928	2.11	91.3	48.05	85.8	7.99	87.0	63.16/-	102.8	21.1/-	57.8	227.5/-	86.8	66/-	90.4	62/8	93.5	25.5/6	69.9	85/-	99.5	85/-	26 1/4	81.1	
1929	2.05	88.7	45.40	81.1	8.11	88.3	75.14/-	121.9	23.5/-	63.8	203.15/6	77.8	70/6	96.6	68/9	102.6	24.17/6	68.8	85/-	99.5	85/-	24 7/8	76.2	
1930	1.66	71.9	38.45	68.7	6.72	73.2	54.13/-	88.0	18.1/6	49.6	142.5/-	54.3	67/-	91.8	59/6	88.8	16.17/-	46.6	85/-	99.5	85/-	17 1/2	55.4	
1931	1.34	58.0	31.30	56.9	5.35	58.3	36.5/-	58.4	12.1/-	33.1	110.1/-	42.0	55/-	75.3	47/6	70.9	11.10/6	31.9	92/6	108.2	13 1/8	41.6		
1932	0.94	40.7	22.70	40.5	4.14	45.1	22.17/-	36.8	8.12/-	23.6	97.2/-	37.1	42/-	57.5	37/-	55.2	9.16/-	27.1	118/-	138.0	12 1/8	40.1		
Jan. '31	1.61	69.7	32.25	57.6	6.63	72.2	45.7/6	73.1	14.-/6	38.5	116.8/-	44.4	60/6	82.9	51/6	76.9	12.18/6	35.7	85/-	99.5	85/-	13 1/2	43.2	
Febr. "	1.66	71.9	33.80	60.4	6.21	67.6	45.1/6	72.6	13.5/6	36.4	117.1/6	44.7	58/6	80.3	50/7	75.5	12.10/-	34.6	85/-	99.5	85/-	12 1/2	38.9	
Mrt. "	1.47	63.6	35.00	62.5	4.94	53.8	45.1/6	72.6	13.3/6	36.2	122.1/-	46.6	58/6	80.3	48/10	72.9	12.8/6	34.3	85/-	99.5	85/-	13 1/8	41.8	
Apr. "	1.35	58.4	31.60	56.4	4.20	45.8	42.15/6	68.9	12.10/-	34.3	113.4/-	43.2	58/6	80.3	49/6	73.9	11.12/6	32.1	85/-	99.5	85/-	13 1/8	40.9	
Mei "	1.26	54.5	30.85	55.1	4.07	44.4	39.6/6	63.4	11.10/6	31.6	104.17/-	40.0	58/6	80.3	48/-	71.6	10.13/6	29.5	85/-	99.5	85/-	12 1/2	40.3	
Juni "	1.29	55.8	33.50	59.8	4.40	46.8	36.6/6	58.5	11.11/6	31.8	106.2/6	40.5	58/6	80.3	47/1	70.3	11.10/-	31.8	85/-	99.5	85/-	12 1/8	40.1	
Juli "	1.32	57.1	37.75	67.4	4.40	47.9	34.14/-	55.9	12.15/6	35.1	112.5/6	42.9	58/6	80.3	47/1	72.8	12.11/-	34.7	85/-	99.5	85/-	13 1/4	41.2	
Aug. "	1.30	56.3	36.00	64.3	4.98	54.2	32.15/-	52.8	11.19/6	32.9	114.19/6	43.9	58/6	80.3	47/9	71.3	11.14/6	32.4	85/-	99.5	85/-	12 1/2	39.9	
Sept. "	1.27	55.0	32.25	57.6	5.77	62.9	30.3/6	48.6	11.4/-	31.1	111.16/-	42.7	55/6	76.0	46/7	69.5	10.19/-	30.3	91/3	106.8	12 1/8	41.4		
Oct. "	1.24	53.7	26.25	46.9	6.27	68.4	28.2/6	45.3	10.9/6	28.8	101.1/6	38.6	46/-	63.0	44/8	66.7	10.7/6	28.7	106/3	124.3	13 1/8	43.0		
Nov. "	1.17	50.6	24.75	44.2	7.07	77.0	27.19/6	45.1	11.5/-	30.9	102.-/6	39.0	44/6	61.0	43/6	64.9	10.15/6	29.6	110/9	129.5	14 1/2	45.1		
Dec. "	1.18	51.1	21.40	38.2	5.32	58.0	27.6/6	44.2	10.16/-	29.6	98.17/6	37.8	41/6	56.8	43/3	64.6	10.2/6	28.0	122/6	143.3	14 1/8	44.6		
Jan. '32	1.16	50.2	25.75	46.2	4.71	51.3	27.14/6	44.7	10.14/-	29.4	98.18/-	37.8	41/6	56.8	42/-	62.7	10.6/6	28.5	120/3	140.7	13 1/8	43.2		
Febr. "	1.34	58.0	27.75	49.6	3.79	41.3	26.4/-	42.2	10.5/-	28.1	99.2/6	37.9	41/6	56.8	40/-	59.7	10.-/6	27.6	119/6	139.9	14	43.6		
Mrt. "	0.98	42.4	23.65	42.2	3.42	37.3	24.18/-	40.1	9.9/-	25.9	96.6/-	36.8	44/-	60.3	40/-	59.7	9.11/-	26.4	114/-	133.5	13 1/4	42.8		
Apr. "	0.99	42.9	19.60	35.0	2.77	30.2	23.8/-	37.7	8.16/6	24.2	84.15/6	32.4	45/-	61.6	37/6	56.0	9.2/-	25.2	110/3	129.0	13 1/8	40.9		
Mei "	0.82	35.5	19.65	35.1	2.88	31.4	21.6/-	34.3	8.-/6	22.0	89.13/6	34.2	44/-	60.3	37/6	56.0	9.9/-	26.1	112/9	132.0	12 1/8	39.3		
Juni "	1.11	48.1	24.25	43.3	3.08	33.5	20.12/6	33.2	7.5/-	19.9	84.9/-	32.3	44/-	60.3	37/6	56.0	8.13/-	23.9	113/6	132.7	12 1/8	39.3		
Juli "	0.96	41.6	19.55	34.9	3.12	34.0	19.2/6	30.8	7.3/6	19.7	90.17/6	34.7	42/6	58.2	37/-	55.2	8.6/6	23.0	116/-	135.7	12 1/8	38.5		
Aug. "	0.76	32.9	17.90	32.0	3.72	40.6	22.4/6	35.8	7.1/6	21.6	101.-/6	38.6	42/-	57.5	36/6	54.5	9.13/6	26.7	118/6	138.6	12 1/8	39.9		
Sept. "	0.84	36.4	19.70	35.2	4.64	50.5	25.8/-	40.9	9.10/6	26.1	109.9/6	41.8	42/-	57.5	35/-	52.2	11.2/-	30.7	118/9	138.8	13	40.5		
Oct. "	0.82	35.5	17.50	35.5	5.73	62.4	22.5/6	35.9	8.7/-	22.9	105.13/6	40.4	41/-	56.2	34/6	51.5	10.8/6	28.8	121/6	142.1	12 1/2	38.9		
Nov. "	0.81	35.1	16.50	47.3	6.65	72.4	21.19/-	35.4	8.4/6	22.6	104.7/6	39.9	40/-	54.8	34/6	51.5	10.8/-	28.7	125/9	147.2	12 1/8	38.3		
Dec. "	0.73	31.6	22.55	40.3	5.12	51.5	19.12/6	31.6	7.9/6	20.5	100.10/6	38.4	39/-	53.4	34/6	51.5	10.7/-	28.6	125/9	147.2	11 1/2	35.8		
Jan. '33	0.73	31.6	21.75	38.8	4.27	46.7	19.17/-	32.0	7.8/-	20.3	100.1/6	38.1	40/6	55.5	34/6	51.5	9.19/-	27.5	122/8	143.5	11 1/8	36.4		
Febr. "	0.65	28.1	20.60	36.8	4.35	47.4	20.3/-	32.5	7.7/-	20.2	104.7/6	39.9	43/-	58.9	34/-	50.7	9.15/-	27.0	120/5	140.8	11 1/8	37.2		
Mrt. "	0.53	22.9	19.40	34.6	2.80	30.5	20.-/6	32.3	7.10/-	20.6	104.18/3	40.1	43/-	58.9	34/7	51.6	10.7/-	28.6	120/5	140.8	12 1/8	37.2		
Apr. "	0.54	23.4	18.55	33.1	2.07	22.6	20.11/6	33.1	7.12/6	20.9	109.17/-	42.0	43/-	58.9	35/6	53.0	10.8/6	28.8	120/1	140.4	12 1/8	39.9		
Mei "	0.52	22.5	21.80	38.9	2.49	27.1	23.6/6	37.6	8.6/-	22.9	128.17/-	49.2	41/6	56.8	36/6	54.5	10.13/-	29.4	123/6	144.4	13 1/4	41.2		
Juni "	0.52	22.5	23.50	42.0	2.50	27.2	25.7/-	40.8	9.4/-	25.3	151.10/-	57.9	42/-	57.5	37/-	55.2	11.12/6	33.1	122.34	143.0	13 1/4	41.2		
Juli "	0.55	23.8	18.50	33.0	2.60	28.3	25.16/-	41.6	9.2/-	25.0	148.1/6	56.5	41/6	56.8	35/-	52.2	12.1/-	32.3	123/10 1/2	144.9	12 1/8	38.7		
7 Aug. "	0.61	26.4	19.50	34.8	2.85	31.0	24.10/6	39.5	8.8/6	23.1	146.-/6	55.8	41/-	56.2	35/-	52.2	11.8/-	31.5	124/9	145.8	12 1/8	37.7		
14 "	0.61	26.4	19.50	34.8	2.85	31.0	24.11/6	39.6	8.5/-	22.6	146.9/-	55.9	41/-	56.2	35/-	52.2	11.7/-	31.4	124/8	145.9	12 1/8	37.7		
21 "	0.64	27.1	18.50	33.0	3.85	41.9	24.4/6	39.0	8.2/6	22.3	144.17/-	55.3	41/-	56.2	35/-	52.2	11.8/-	31.1	125/2	146.4	12 1/8	37.7		
28 "	0.66	28.6	18.-	32.1	4.25	46.3	23.13/6	38.1	8.1/-	22.1	143.4/6	54.7	40/-	54.8	35/-	52.2	11.5/-	31.1	128/8	150.5	11 1/8	36.6		

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata. 3) Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74/5 K.G. Hongaarsche 64/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 Canada. Van 19 Sept. 1932 tot 24 Juli 1933 62/63 K.G. Zuid-Russische. 4) De jaargemiddelden zijn berekend

BOUWMATERIALEN KOLONIALE PRODUCTEN

	BOUWMATERIALEN						KOLONIALE PRODUCTEN											
	VURENHOUT basis 7" f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		STEENEN binnenmuur per 1000 stuks		buitenmuur per 1000 stuks		CA CAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland	COPRA Ned.-Ind. f. m.s. per 100 K.G. Amsterdam	KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.	RUBBER ¹⁾ Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.	SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.	THEE Af. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java-en Sumatrathee p. 1/2 K.G.	INDEXCIJFER Grondstoffen Koloniale producten					
	f.	o/100	f.	o/100	f.	o/100	sh.	o/100	cts.	o/100	Sh.	o/100	fl.	o/100	cts.	o/100	100.0	100.0
1925	159.75	100	15.50	100.-	19.-	100.-	42/6	100										

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 34.000 tons, de versmeltingen 52.000 tons tegen 56.200 tons verleden jaar en de voorraden 326.000 tons tegen 276.500 tons.

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1933 tons	1932 tons	1931 tons
Productie (Raming)	1.994.528	2.602.864	3.122.186
Ontvangsten	1.428	25.589	30.226
Totaal sedert 1/1	894.610	1.368.306	1.678.855
Verscheppingen	26.480	89.466	79.523
Voorraad	718.269	968.513	1.229.900

F. O. Licht meldt, dat de in de meeste biet-producerende landen lang verwachte regens zijn ingetreden en veel goed gedaan hebben aan het gewas.

In Engeland was de stemming kalm met weinig zaken. Ook op de Londensche termijnmarkt bestond weinig ondernemingslust. De slotnoteeringen waren ca. 4 d. hooger dan het vorige slot.

Op Java verkocht de N.I.V.A.S. deze week ruim 13.000 tons Superieur en ruim 9000 tons bruine suiker.

Hier te lande was de markt vrij lusteloos. Nadat de noteeringen op de Amsterdamsche termijnmarkt aanvankelijk met totaal $f \frac{1}{4}$ konden verbeteren, trad op den laatsten beursdag eene reactie in van ca. $f \frac{1}{8}$. Het slot luidde als volgt: Aug. $f \frac{4}{8}$, Dec. $f \frac{5}{8}$, Mrt. $f \frac{5}{8}$, Mei $f \frac{5}{8}$, waartoe koopers.

KOFFIE.

De markt bleef ook in de afgelopen week onveranderd kalm gestemd. De kost- en vrachtaanbiedingen van Brazilië liepen in de meeste gevallen iets op, doch daar de dollarkoers in den loop der week niet onbelangrijk daalde, kwamen de offertes in de laatste dagen wederom goed-kooper uit dan een week geleden.

Uit de gisteren bekend gemaakte weekstatistiek van Brazilië is gebleken, dat in de vorige week van Santos naar Europa verscheept zijn 50.000 balen tegen 82.000 balen in de week daarvoor en naar de Vereenigde Staten 106.000 balen tegen 139.000 balen. Verscheept werden van Rio naar Europa 29.000 balen tegen 16.000 balen en naar de Vereenigde Staten 26.000 balen tegen 16.000 balen. Als verkocht door Santos worden opgegeven naar Europa 65.000 balen tegen 94.000 balen en naar de Vereenigde Staten 109.000 balen tegen 140.000 balen.

Als vernietigd in de vorige week worden opgegeven 57.000 balen te Santos. De geheele hoeveelheid, welke vanaf het begin van 1931 tot 15 Augustus 1933 vernietigd is, bedraagt volgens officieele opgave van den Nationalen Koffie-Raad: 6.616.000 balen te Santos, 1.503.000 balen te Rio de Janeiro, 632.000 balen te Victoria, 11.292.000 balen in Sao Paulo en 467.000 balen op verschillende andere plaatsen, tezamen 20.510.000 balen. In de eerste helft van de maand Augustus zijn vernietigd: 113.000 balen te Santos en 709.000 balen in Sao Paulo, tezamen 822.000 balen. Uit de in den laatsten tijd door den Nationalen Koffie-Raad gepubliceerde cijfers moet worden opgemaakt, dat de vernietiging thans op zeer groote schaal plaats heeft. Met de 822.000 balen van de eerste helft van Augustus, vormen de 812.000 balen, welke indertijd als vernietigd in de tweede helft van Juli zijn opgegeven, een hoeveelheid van niet minder dan 1.634.000 balen, welke in het tijdsverloop van slechts één maand op deze wijze zouden zijn opgeruimd. Wellicht is dit te verklaren door aan te nemen, dat het opeischen in natura van 40 % van den loopenden oogst nu in vollen gang is. Deze opge-eischte hoeveelheden, gevoegd bij de door het Koffie-Departement opgekochte koffie, kunnen voor het oogeblik allicht kwantiteiten vormen, belangrijk grooter dan tot nu toe zijn opgegeven. Uit Brazilië is dezer dagen geseind, dat het Nationale Koffie-Departement de tijd-ruimte voor het inleveren van de 40 % zoogenaamde „sacrifice”-koffie heeft uitgebreid tot 120 dagen en dat de vergoeding van 30 Milreis per baal onmiddellijk zal worden gestort, indien de aflevering van de koffie op tijd geschiedt. Mocht dit niet het geval zijn, dan zal door het Departement soortgelijke koffie voor rekening van den nalatige op de markt worden gekocht en zal bovendien de overeengekomen vergoeding met een bedrag, opklimmende tot 5 Milreis per baal, worden verminderd, waarna een eventueel saldo binnen 240 dagen aan den oorspronkelijken rechthebber zal worden uitgekeerd.

Betreffende de speciale commissie, welke de koffievoor-

raden in Brazilië zal moeten controleren (waarover in het vorig Overzicht reeds is gesproken), is nog door de Braziliaansche Regeering officieel bekend gemaakt, dat zij zal worden samengesteld als voorloopig is medegedeeld.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos zijn op het oogenblik, onder aftrek van het op circa 15 dollarcenten geschatte voordeel van de bijlevering van de bekende bonus van 10 %, voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verscheping ongeveer \$ 10.— à 10.10 per cwt. en voor dito Prime ongeveer \$ 10.15 à 10.35. Voor Rio type New-York 7, met beschrijving, prompte verscheping, komen de offertes, op dezelfde wijze berekend, uit op ongeveer \$ 8.45 à 8.60. Bij den dollarkoers van heden staan deze aanbiedingen gelijk met onderstaande prijzen in goud-dollars:

Santos Superior	— \$ 7.10 à 7.15
„ Prime	— „ 7.20 à 7.35
Rio 7	— „ 6.— à 6.10

wat voor Santos, in vergelijking met een week geleden. 0.15 à 0.25 en voor Rio 0.15 à 0.20 goud-dollar per cwt. lager is.

De prijzen in de eerste hand in Nederlandsch-Indië zijn voor de ongewassen Sumatra Robusta-soorten een fractie hooger, doch voor gewassen Robusta een fractie lager dan verleden week. De noteeringen zijn thans aan te nemen op:

Palembang Robusta, September-verscheping, $12\frac{1}{2}$ ct.; Benkoelen Robusta, September-verscheping, $12\frac{1}{4}$ ct.; Mandheling Robusta, September-verscheping, $14\frac{1}{4}$ ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, September-verscheping, $16\frac{1}{4}$ ct., alles per $\frac{1}{2}$ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

Aan de Rotterdamsche termijnmarkt liepen de noteeringen $\frac{5}{8}$ ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. terug. Augustus noteert thans $11\frac{7}{8}$, September $11\frac{7}{8}$, December $11\frac{7}{8}$, Maart $12\frac{1}{8}$ en Mei $12\frac{1}{4}$ ct.

De officieele loco-noteering van Superior Santos bleef alhier gehandhaafd op $20\frac{1}{2}$ ct. en die van Robusta op 20 ct., alles per $\frac{1}{2}$ K.G.

De slot-noteeringen te New-York waren:

	Gemengd contract (basis Rio No. 7)				Santos contract (basis Santos No. 4)			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
28 Augustus	\$ 5.49	5.77	5.94	6.04	7.89	8.17	8.35	8.45
21 Augustus	„ 5.52	5.75	5.90	5.98	8.02	8.23	8.35	8.44
14 Augustus	„ 5.57	5.80	5.90	5.99	7.84	8.06	8.12	8.19
7 Augustus	„ 5.75	5.98	6.09	6.15	7.95	8.16	8.25	8.32

Rotterdam, 28 Augustus 1933.

INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN.

Bedrijfsleven en de strijd tegen de Armoede in Nederland

door Dr. CH. A. VAN MANEN.

Prijs ingenaaid $f 3,-$.

Gebonden $f 4,75$.

Voor leden der Vereeniging en geabonneerden op het Weekblad wordt dit werk beschikbaar gesteld tegen den prijs van $f 2,50$ ingenaaid en $f 4,-$ gebonden.

Bestellingen richt men tot het Secretariaat van het Instituut, Pieter de Hoeweg 122, onder gelijktijdige remise per postwissel of op postchèque en girorekening No. 8408, Rotterdam.